

⁺
Bibl. Hist. Ser. Hist. Eccl.

No 1mo R.

Bibl. Hung. Sankowichianae
M. ord. 4.

1483

R. M. M. I.

1483

I. 1483,

8

Selys

1. p. 12.

REGI MAGYAR SZENTSEG,

Avagy:

Magyar-Ország boldog emléke-
zetű ötven Szentének, es Boldogi-
nak le-kepzett élete, kik Sz. István
Király idejében Magyar-Országban
voltanak.

Avagy:

A' Római Széken, avagy élő embertől
nem emlithető régiek egyenlő ér-
telméből, avagy szava hitt Hístóri-
cusoknak írásból Szentek közötté
számláltattak.

Most pedig:

Az idvőzült Szent'khez illendő tisztelet-
nek buzgóbb gerjesztésére világ eleiben
tétetnek.

Ezeket kívül:

A' könyvnek végén más két száznál több
afféle Magyar Szentek, s Boldogok
neveit olvashatni a' Deák
Authorban.

Nyomtatott: Nagy-Szombatban, az Acade-
miai bötűkkel, Hörmann János által, 1695.

Az Authornak bizonyfag-té-
tele.

Mivel ez a' könyv azoknak, kik
szentséggel, avagy a' Mártý-
romságnak dicső tiszteletével e' világ-
ból ki-múltanak, cselekedeteket, csü-
da-tételeket, a'vagy más egyéb jó-té-
ményeket; úgy-mint az ő esedezé-
sek-által, Istentől adattakat foglallya
magában, hogy a' Római szentfészes
nyolczadik Orbán Pápa végezésének
eleget tegyek, bizonyfagot téfzek,
hogy más értelemmel semmit ezen
könyvben elő nem hozok, nem-is vé-
fzek, se mástól vétetni nem akarok;
hanem a' mellyelazok szoktak vétet-
ni; mellyeket emberi, nem Isteni hi-
telre valókat, a' Római Anyaszentegy-
ház, avagy Apostoli szent Szék ad e-
lőnkben: azokat egyedül ki-vévén, ki-
ket azon Apostoli szent Szék, a' Szen-
tek, Bóldogok, vagy Mártýrok szá-
mában bé-vett.

Tekén-

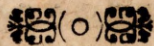
TEKINTETES és NAGYSAGOS
KLOBUSICKI
FERENCZ
URNÁK,

Zetényi, és Hertnek örökös
Urának, Felsőfészes Római Csá-
fzar, és Magyar Koronás Kirá-
lyunk egyik Tanácsfá-
nak.

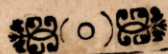
Kinek az Isten, a' Szé-
tek-is annak kedveznek,
mint kedveseknek: kinek
inkább

inkább másnak, mint Nagyságodnak? ki mind Istenes maga belső jó-voltával; mind külső Isten, és a' Szentek nevében tenni szokott kiméltetlen adakozásával, Istent, és a' Szenteket érdemessen magáévá tette; mellyről csak az a' ki kételkedhetnék, ha ki talám annyiból maga vétkes, hogy fül bé-dugva fiket Alpis, Nagyságodnak nem egy Hazára Magyar-Országra; hanem idegen Országok, és Tartományokra terjett dicséretes híret, nevét, és dűcsősséges cselekedetit hallani nem akarta volna; úgy-mint a' ki nem csak az Haza, egy Anya Fiainak vérhez vonzó böcsületit; hanem más külső nagy Uraknak Fejedelmeknek méltó tiszteletit; lőt a' keresztyén Világ Fejének a' Római Felséges Császár, és Koronás Királynak olly kedvét, 's kegyelmét érdemlette, hogy ennek nyakában vettetett arany láncza könnyű terhe viselésé-

vel,

vel, nem csak szabad Uri Báró; hanem együtt Királyi Tanács *Consiliarius* nével tiszteltetnék, böcsültetnék. Lehet-e nagyobra mástúl, mint a' leg nagyobtúl magasztaltatván tiszteltetni, böcsültetni? Tudom én jól; 's studyák sokak mások, hogy az ilyen Nagyságos állapotokat, nem csak nem kívánta 's vadászta; hanem inkább véle született Isten, és ember előtt kedves maga meg-alázásával került, 's futotta Nagyságod; de mint-hogy: *Fugientem sequitur honor*, a' ki véle nem gondol, azzal gondol az igazán-való böcsület; annak igaz úttában haki mit kerül, abban szokott elni; annyira nem engedi az ötet kerülőkre vigyázó böcsület, magát, az ötet érdemlőktől meg- győzteteni ezeknek fűtásokkal, hogy ezeknek mindenkor farkokban legyen. Így mikor az *Corporalis exercitatio ad modicum utilis*: testi gyakorlás kevésre hasznos. Pie-

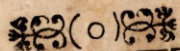

tas ad omnia utilis est 1. Tim. 4. mindenekre hasznos az Isteni tisztélet, Szóllyanak az érzéketlen kővek, a' kik ha szólhatnának, halgatnának az emberek; melly fáradságtalan abban Nagyságod, hogy kiméletlen költség-gel az Isten el-pusztult házait fel-épít-hesse; a' mint-hogy-már fok helyeken fel-is építette, és azokban az üdvözült Szentek nevére, és tisztéletire Oltárokat emeltessen. Azon-kivül hogy a' Római Catholica Hitnek meg-ismért igazságára, maga Istenes meg-térésével, mint eleven példájával, mind másokat 's-mind maga vér-szerűen való Attyafiait leeregeztül vonná maga után Nagyságod a' Krisztus aklában, hely-héztetné a' Krisztus jó Pásztor juhait, Isten választottai számában: hogy tudva ne számlállyam a' menyit szegény lelkeket, vagy a' Farkasok szájából kivont, vagy hogy azoknak torkokban ne esnének, alutlan vigyázással, erő-
fza-

szakadással, éjjeli, nappali veszedelmek-között-való férfiúi bátorsággal, nehéz, de buzgó fáradsággal óltalmazott Nagyságod: ki győzné számlálni menyit helyeken, menyire terjedett, gyökerezett, gyarapodott a' Nagyságod égő buzgósága-után a' keresztyén Anyaszentegyház? menyire fokalodott, szaporodott a' Krisztus juhainak nyája. Egben ható szóval égig magasztalják fok igye fogyt özvegyek, árvák, fok gyámoltalanok; a' minémű párt-fogójokat, gyámolókat, istápjokat, támogató oszlopokat találták Nagyságodban; mikor egyébként keferúségekben meg-epettenek, erőtlenségekben el-tapodtattanak, gyámoltalanságokban el-nyomattattanak, igazságokban torkon verve meg-főjtattanak, nyomorúságokban el-fogytanak, esztenek, holtanak, vesztenek volna.

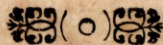
Mivel azért a' minémű ki Istenhez (ennek az ő kisérdiben) a' minémű ki

az üdvözült Szentekhez; Isten belső kedveléhez, ezeknek tiszteletekben, olyan az Isten az ő szegényit segítőihez; olyanok a Szentek az ő tiszteletek őregbitőihez. Isten, és a Szentek úgy vigyáztak menyből, hogy Nagyságodnak nem csak, vagy a fel-fordult Hazazúr-zavar háborújában; vagy a dögleteféségnek lobogó tűzében, vagy más ezer veszedelmiben, megtartának szemmel látható vezélytől; óltalmazták majd előtte-álló mirigyek haláltúl; hanem a Szentek efedezése-által nyert Isten áldásából, fellyeb magasztaltatnék, a mikor a felől ingyen sem gondolkodnék.

Ez 's több ilyen Istennek áldási nyilvánosságos egyik jele a meg-ígért fűz annyinak e földön; ez a mennyei Szentek e földön lévő kedvesivel való eggyesége, kiknek e földön Nagyságod neve-alatt, 's költséggével az ő dicsegetekben, az Isten dicsőített vén di-

dicsérte ik. Nem de Isten tanácsolta-e embernek ilyen barátokat szerzeni, kik őtet befogadgyák az hová vágyódik ez élet-után, az örök hajlékokban? Isten színe látásában, az örök boldogságban.

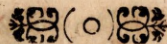

Az Olvasóhoz.

NOha kevesekről, mindazonáltal szükséges dolgokról akartalak a' kezdetben tégedet meg-inteni K. O. Tudva légye azért mindeneknek-előtte nálad; hogy soba elmémben nem forgattam, hogy mind azokrúl ez egynébány levelekben emleketet tennék, a' kiknek szent életével kezdetitől fogva tündöklött Magyar Ország; melyhez, a' mint-hogy nagy alkalmatosság, és nehéz munka kívántatnék, úgy atúl senki nem kívánnya, a' ki mindennap külsőmb-külsőmb félegondokkal terhelte, csak rövid időt, azt-is lopva nyeret magának a' szent Historiáknak le-írására. Csak azokat (a' számtalanok közül) emlitemitten a' kiket jók rendbéli írás-tudók könyveiben találván, az emlekezetnek kón-

könnyebbségére, és tulajdon ismételre már régen kívántam jegyzésben vennem; melyet, hogy több helyekre terjesztenék, közönségesnek lenni mások kívánták, vélvén azt, hogy ezen okból, vagy a' régi szentségnek nyomdokin, ki irtván a' mélyen gyökerezett Eretnekséget, nagyobb részét a' Magyar Nemzetnek, előbbi aetatoságára téríteném; vagy hogy ezzel a' K. olvasóknak szíveket többeknek felkeresésére, és feljegyzésére gerjeszteném. Mivel annyi szent életű emberekkel bővelkedett Magyar-Ország, hogy semminémű Tartománytúl efféle méltóságos dícséretben fellyül nem ballattatnék, azért legtisztelésebb, úgy-mint: Apostoli, és Mariai tituljokkal szokott Magyar-Ország nevezetni. A' Magyar szent dolgoknak esztendőnként-való fel-jedzői, együtt azt hirdetik, hogy: Magyar-Ország a' keresztyén Anyaszentegyház Szentinek, mint egy szülő, 's-fel nevelő helye, az honnan nemcsak egy, hanem jók szerzetbeli Szentek

tek származtak, a' kik az egész világot jó
példa adásokkal, és dicsőséges cselekedet-
ekkel felmagasztalták. Mind azon-ál-
tal (a' keresztyénység és pogány-ság-között
fők Efstendőkig szüntelen tartott bada-
kozásnak nyomorúsági miatt) talán semmi
Ország nincsen, a' ki túle szült, 's fel-ne-
velt Szentairül az embereknel oly feledé-
kenységben volna, mint Magyar-Ország.
Ez nem-üfelettéb csudálkozáfra méltó do-
log; mivel annyi tüzek, pusztítások, és
rablások által, el-törültetvén a' régieknek
emlékezete, alig vagy csak vélekedve;
vagy a' szomszédbeli Országoknak Histo-
ricusitúl kölcsön vett tudományibúl, mint
egy kételkedéssel olvashatni 's érthetni ez
előttünk valóinak mi voltait, és nyomdo-
kit. Ezen Szenteknek ötven számát, a'
kik Sz. István első Magyar keresztyén
Király idejétől fogva élvén: vagy az A-
nyaszentegyház rendelésébül vagy a'
meg-emlekezzetetlen időnek folyásában a'
Szentek köziben számláltattak; az ő ké-
peken

peken őket dicsőséges cselekedetek rövid
magyarázattyával néked itten előbben
terjesztem: irám rövid magyarázattal;
mert ha mindenik magánossan - való
életének bővebb emlékezetére igyekez-
ném, nem egy's-két levél, hanem nagyobb
része a' könyvnek ahoz kívántatnék.
Ezek-után a' bötüknek rend-szerént-va-
ló folyásival, fel-tésem több Szentek-
nek laistromát, eggyütt meg-mutatván
honnan juthasson ember ezek életének, 's-
cselekedetinek bővebb isméretire; mint
egy újjal utat mutatok, sőt kérem az Ol-
vasót; hogy ezen Magyar Nemzetnek
szentiségéről el-kezdeti írásomat, és első i-
gyekezetemet, a' ki gyakortább bibával
szokott lenni, előbb vigye, és a' fel-talált,
's-jegyzett dolgokat többel szaporítsa; vég-
tére méltó ékezséggel ezen Ország Pátró-
nusi Historiáját világos tiszteletre, és kö-
vetésre adván azoknak, a' kik több idő-
vel bővelkednek, és mélyeb elmével bír-
nak, eleikben terjeszse. Azomban, K.O.

ezen munkámat jó néven vévén, ha mi-
gáncsot benne találsz, illy sok Irás-tudók
külömbözésére nézve, ahoz légy kegyes
mentséggel: semmit bizonyára, itt írásban
túlem fel-téve nem találsz, a' kit bizonyos
Írás-tudók könyvéből nem tanultam vol-
na, a' mint hogy egy Szentnek 's Bóldog-
nak sem tettem-fel magamtól a' Titulusát.
Ha néked ezeknél, vagy bizonyosabbak,
vagy jobbak eszedben jutnak, incs-meg,
kész vagyok mindenkor jobb tanácsoknak
engedelmeskedni, a' ki egyedül csak az
Isten dicsőségét, és Szenteknek
adandó bőcsületet kívá-
nom.

Légy egészségben.

Szent

Szent István első Magyar, Ki-
rály.

Magyar-Országának,
mind szentséggel,
mind felleggel első
Királya Szent István;
Attyának Geisa ke-
resztyn Magyar Herczegnek, előben
Angyaltól, az-után a' Bóldog Szűz,
Istennek Szent Annyától, Annyának
pedig Sároltának, Szent István első
Mártýrtól meg-jelentetett: születék
Esztergamban, Christus születése u-
tán Kilencz-száz-nyolczvan-ötödik
Eszterendőben. Szent Albert Püspök-
től kereszteltetett, 's oly szentül ne-
veltetett, a' mint a' Magyarok léendő
első Apostolához illet. Attya hólta u-
tán

tán helyette uralkodván, Rómában küldé Africuust (az-után első Kalocsai Erseket) követül, ki által Magyar-Országot a' Christus Hely-tartójának ajánlotta, 's birtokában adta; ki, a' mely Királyi Koronát, pogányfágból megtért Misca nevű Lengyel Herczegnek készíttetett volt, Angyali jelenésből meg-intetvé Királyi, nével együt Szét Istvánnak küldötte. Az egész világra ki-terjedet szentsége, ezé Szent István első Magyar Királynak, mivelhogy Szent István első Mátyr tiszteltégére Rómában tizenkét Canonok tartására Collégiomot; más búcsú-járó Szarándok Magyaroknak kész szállásokra való házat; szegényeknek Ispitályt; Jerusálemben Barátoknak Klastromot; Constántinápolyban 's Ravennában, Templomokat; Magyar-Országban, az Esztergami Erlelkséggel, tíz Püspökséget; Bódog-Afiszony tiszteltégére, Szekes Fejer-váron, 's

más

más helyeké-is Templomokat; Száma nélkül való Szerzeteseknek Klastromokat éppíttetett, fundált, gazdagított. Az ellene pártolt Magyar pogányfág ellen, Conrad Császár ellen, 's Erdély ellen hadakozni kényszerítetvén, a' Bódog-Afiszonyt híván segítségül, mindenkor diadalmaskodot; és nyereségének nagyob részét a' Templomokra adta; adakozó a' Szegényekhez, kikben Christust ismervén, azoknak fekélyes lábokat Királyi kezeivel mosogatta; mellyel érdemlette, hogy hólta után más tagjai balsamom, színnű olajjá változván, job keze találatnék 45-éztendő múlva rothadás-nélkül egészlén. Nyelv ki nem mondhattya a' Bódogfágos Szent Szűz Máriát mely égő szűvel kedvelte, tisztelte; kit Magyar-Ország örökös Afiszonyának választott, és vallott. Végre-is ennek Menyben felvitele napján Ezer-edgyedik Esztendőben

A 2 dóben

dőben Királyi Koronáját vévén, ugyā
azont ezer harmincz-nyólczadik esz-
tendőben vízfűza adván, hadta. Hólt
teste e' Szentnek ki-folyó gyönyörű
illatos nedvesége, sok féle kór-bete-
geket gyógyított; 's azon szent test fe-
lett Székes Fejér-Várban, Angyali é-
neklés sokszor hallatott.

*Irtak életéről Chartuitius, Surius, Riba-
dencira, Inchoffer. Illyés András, Ola-
szúl, Magyarúl, Deákúl.*

Ból.

Bóldog Gisela, Szent István első
Király Házas-Társa.

BOldog Gisela, Szent Henricus
Császárnak Húga; Szent István
első Királynak Házas-Társa; Szent
Imre Herczegnek Annya: egyebek-
nek szent élete szép példája. Hezi-
lon Henricus Bavariai Herczegnek,
's Gizela Burgundiai Király Leányá-
nak magzattya: kisdedségében szent
Farkastúl neveltetett; fel-nevelked-
vén, Szent István első Királyhoz ment
Házas-társúl; ennek húsz-estendő
korában Ezer ötödik-Estendőben:
attúl fogadá méhében, és szülé Szent
Imre Herczeget, meg-testesült An-
gyalt, ki Angyali erkölcsével mutatta
minémű fa gyümölcsé, szent szülék-
nek volna gyermeke. Gisela volt, ki
az újjonnan meg-tért Magyarokat, az
egyszer meg-ismért igaz Hitben, hol
Istenes szép oktató intéssel támo-
gat.

gatta; hol Istenhez nyújtott égő könyörgésivel élesztette. Mindennemű jószágos-cselekedetekkel fenlet ugyan Giséla; de a' nyomorúltakon való szánakodó könyörületességgel leginkább tündöklött; nem volt senki, a' kit magátúl vagy üressen, vagy kedvetlen el-bocsátott volna; azért érdemessen szegények Annyának neveztetett. Az ő Szent Ferjének bővkezűségét követvén, nem csak Szent Emeramus tisztességére; hanem azon kívül Veszprém-ben-is nevezetes szép Templomot építtetett; 's-mindenmű Egyházi öltözettel maga keze munkájával ékesített; Királyi kincses adományival bővelített: ki-múlván Ferje Szent István Király ez árnyék világából, kezdé Giséla-is búcsúzni e' világtúl, és-annak pompáitúl; el-hagyván Magyar-Országot, vízfőzra mene Német-Országban, az hol meg-akarán halni a' világnak, mint valami

ko.

koporsóban rekeszteté magát a' Pafaviumi szűz Apácák Klostromában; kinek ikerzetes tőkéletessége hozta magával, hogy Attyának Népnye Helicse, helyében tétetnék azon Klostrombelieknek Fejévé, és gondviselőjévé; miglen fártótságos érdemmel tellyes, érdeminek jutalma el-vételére ki-szólíthatnék Istentúl; száz Esztendő meg-haladván, Ezer Kilenczven-ötödik Esztendőben, 's nyugodnék az örök-dűcsőségben.

Szentnek nevezi Giselat Phil. Terrar. in Catal. novo SS. Bóldognak nevezik irván életéről Rambetk 11. Kal. Bened. 7. Maij. Buccel. in Mem. Ord. Hugo Menard. Raderus S. J. Emlekezetet téstzen arról Bollandus igérvén élete írását együtt Sz. István Király életével.

A 4

Szent

Szent Imre Herczeg.

Szent Atyának 's Szent Anyá-
nak Szent Fia, Szent István első
Királytól, és Szent Gíselától született,
Szent Imre Herczeg, Székes Fejér-
Várban, Ezer hetedik Esztendőben.
Vele született minden-némű jósa-
gokkal tellyes, inkább Angyali, mint
emberi életet viselt szent Imre Her-
czeg. Fel-terdülni kezdet iffiúságábā,
Szent Gerárd Püspöktől Tanító Me-
sterétől tanulta az Istent mindenek-
felett 's az-után a' Boldogságos szent
Szűzet, az Isten Anyát tisztelni: mások-
nak mélye aluvásakor királyi ágyából
fel-szökvén, térdre, és földre esvén
Szent Dávid Soltárit énekelvén 's
mind-nik végén bűne bocsánattyát
kérvén, egész étszakákat nappá tévén,
virasztott, ez a' bűnt nem tudó ár-
tatlan Lélek. Meg-kémlélvén, ily jó
fiának, édes Attya, Szent István Iste-
ne,

nes szép indulatit, 's aítatóságát, hogy
azért Istenhez-való hála-adóságát mu-
tatná, újonnan Templomot építtete
az Isten Szent Anyának tisztességére.
Beszprémbe sétét étszakának idején
csak egy író deakjával, Szent György
Templomában menvén, könyörögve
kivánta tudni, mi jót tudhatna Isten-
nek, 's a' Mennyei Szenteknek leg-
kedvesbet cselekedni? hallá, hogy a'
szűzességet; Mellyet makula-nélkül
holtig meg-is tartott, maga Házas-
társát-is: kit édes Attya akarattyából
kellett vólt el-venni: szűzen hagyván.
Azért érdemlette hihető Istentől,
hogy másokban-is ismérhetné ki
miként 's-mennyire tartotta-meg
tisztaságát, mellyet jelentett azzal,
hogy Szent Márton Klastromában, az
eleiben jövő Barátokat nem mind
egy-aránt csókolta-meg: meg-tart-
ván akkorbéli módot, az egy-másnak
csókkal-való közöntését: Ennek az

tőse, testet vízfoktető szőr öltözete:
hol Ló szőrből tekert, hol vasból kötött vére serkedeztető cilicium övezése; egy-szóval kész akartva-való Mátyromság fanyarú életé; 's azzal érdemlett, 's világra terjett fenyeskendő nagy szentsége. Ezeket mikor hallaná 's csudálná Szent István Király, nem annyira hogy a' vér vérhez szokott vonni, mint-hogy a' Szent Szentel társalkodni, kíváná szent István Guntherust magához hívni: hogy annak eleven példáján tanulna annális inkább, a' mint élt, tökéletesben szentebbül élni. De mint-hogy magán tanulta Guntherus, hogy az Udvarokban-is, ha valahol másut, oly tűz szokott lenni, hogy a' ki a'hoz közelget, ha szintén meg né égeti-is, de gyakorta ártalmas forrófágban ejti; nem annyira magátúl ment, mint hogy a' Szent Királynak harmadik hivatalyára kedvét ne szegné, kénytelenit-

lenítettett Udvarhoz menni Szent Istvánhoz; kinek pankétomos királyi asztalánál hogy az hús ételre ne kényszerítettnek, ki a' fovány bőjti elétséghez szokott, Isteni csudával imádsága-által az asztalra hozatott sült madarat, a' tálból mindenek láttára elrőpitette. Csak ismét hamar az Udvar megúnván Guntherus, mikor Klastromában vízfő vágyódnék, a' Szét Király annak Budához közel Beel nevű Klastromot építtete; de ő csak szomszédágát sem kedvelvén az Udvarnak, pusztaban menvén; hol Magyar, hol Cseh-Ország vadon erdején lappangot Remete életben harmincz nyolcz Észendeig, míglen Predislaus vadászattyábá Szarvas nyomá őtet feltalálván, az Oltári Szentség vétele után, a' tőle meg-jövendőlt napon, és órában 9. Novemb: Ezer negyvenötödik Észendőben ki-múlva a' világból, juta a' pusztaból Menyországban.

Ira

Irja Surius, Raderus S. J. in Bavaria Sancta, Hundius fol. 117. Inchoffer S. J. in Annal: Ungar. Illyés András, Olaszúl, Magyarúl, Deákúl, a Sz. István Király életében.

Ból-

Búldog Salomea Colomannus Magyar Király Fiának Házastársa.

Salomea, kit némellyek Salonikának neveznek, Sandomira Lescus nevű Herczegnek leánya, Boleslaus Pudicus, avagy szemérmes Lengyel-Ország Királyának Húga, három esztendősen hozattaték Magyar-Országban; hogy itt mind Királyi, s' mind edgyütt szent erkölcsben neveltetnék, ki már akkor Colomannus Magyar-Országai András Király Fiának, az-után Rusciában Halicia Királyának mátkájúl el-jegyeztetek: nevedéken korában oly meg-ért elmével, és szentül társalkodott mindennel, hogy annak mind rendes szava járásában, 's mind más maga viseletében láttatnék, hogy az Szent Lélek oktatója. Oskolában eggyütt tanulván mátkájával, oly elő-menetelt mutatott,

tott, hogy a' melly Evangeliumot a' Templomban Deák nyelven énekelni hallott, azt ő-maga nyelvén szórúl szóra elő-beszellené. Ifiúságokban fel-ferdülvén; és házasságbéli korokra jutván, Istennek rendelése 's a' keresztyén Anyaszentegyház szokása. szerint, Házas-társul egyben adatának : ugyan ezé Istenes Völegény és Meny-Afzszony, Colomannus, és Salomea; de Királyi költséggel gazdag menyegzős Lakodalmak szolgálatása-után erős fogadást tőnek köz-akarattból, hogy egy házban, de nem egy ágyban leendő Házasok, tiszta szűzességeket Istenért, 's a' Boldogságos szent Szűz Anyáért holtig meg-fognak tartani, a' mint tökéletesen meg-is tartották. Etszakákat vigyázásban, 's imádkozásban töltött ez Istenes Lélek Salomea: Hogy az alatta-valóinak újonnan gondolt, 's talált czifra ruházatban-helyezettett kívánságokat

gokat meg-jobbitaná, fekete gyász öltözetben szokot járn: hogy úgy az ő jó példáján tanulnának. Istennek szentelt tiszta szűzessége fedhetetlen meg-tartásában, még árnyékátul-is félt 's retteget annak, a' mi azt megszeplősinhetné. Hogy azon kincset házi ellegfégétől, testi indulatitúl meg-óltalmazná, ártatlan testét hol kettős, hol hármasször-fákkal ébrefztette alutlan vigyázásra. Özvedgyé maradván Férjétől, keresztyénete az Udvarra, 's mindenét a' szegényekre osztá; azon-kívül hogy abból mind a' Minorita Barátoknak, 's mind Szent Clára Szerzetében lévő Apáczáknak Klastromokat építtetet; magát-is végre Klastromi életre fogván, a' mint szentül élt, úgy szentül holt meg-is 1268-Eszkendőben. 15. Kalen: Decemb: Kinek lelkét a' környűl-álló Apáczák, csillag képében szemlélték-fel menni Menyben.

Ista Vadinus életét to: 2. annál: minor. ad an: 1252. és 1268. Bollandus 24. Julii.

Bóldog

Bóldog Beatrix, Második András
Király Házastársa.

Beatrix, Alestiai Aldobrand Hatalmas Herczeg Leánya, oly jeles jószágos cselekedeteknek dícsíretével fényeskedet, hogy második András Királynak: kit Jerusaleminek-is neveztek a' szent földre jártáért; Házastársalenne. A' felségben sem tudta maga fel-fuvalkodását, sőt ottanulta mellyeb meg-alázását; kinek gyönyörűségre vólt köz ruhában járni, 's az egygyűgyűekkel társalkodni. A' Szentek tetemít, mellyeket a' Király az ő férje, a' Szent Földről Jerusalemből bőven hozott vala magával, maga kezeivel ékesgette 's a' nevezetesb Templomokra ki-osztván, nyilvánvaló tiszteletre ki-rakatta: A' Királytúl az ő férjétül, Király és kóldús-között válogatni nem tudó Halál által el-maradván, 's annál aláb-valóhoz

B 2   men.

menni nem akarván, Jegyefül magának a' Királyok Királyját kedvelte, szerette, 's meg-is nyerte; azzal szívét lelkét úgy közlőtte, hogy ha valamely Házafok vólnának ketten egy testben, ezek láttatnának lenni, egylekben, egy értelemben, egy akaratban. Kinek szeretetiért ellene monda Beatrix a' világi 's Királyi pompának, és hogy lelki Jegyeféhez hasonlób lennie, el-hagyá mindenét, 's azon Klastromban méne, melyben azon néven-való Beatrix közlő-velő Rokona, Istenes életű Feje 's gondviselője vólt a' Szűz Apáczáknak, kinek Fejedelem Afz-szonyfága-alat, Keresztelő Szent János tisztességére építettett Klastromban Gemmula avagy gyöngyöcske nevű Városban, a' Királyné köz Apáczával, és előbbi Felfégét, mélyféges maga meg-alázásával kezdé magasztalni; magát a' leg aláb-való munkás hivatalokban, vagy tiszteletlen hazi szolgálatok-

tokban mint leg aláb-való szolgáló, gyönyörködve foglalván, lön másoknak-is szentül-való szerzetes életre példája. Es mint-hogy a' gyöngy-is töredéken állat, valamint halandó az ember, ez a' drága gyöngy Beatrix boldogúl meg-halván 1239-Eszten-dőben 23: Julii, által-vitetett 's tétetett a' Mennyeknek Tár-házában, kinek 's a' másik Beatrixának szentsége fényességével, mint látatlan drága két gyöngyel, tündöklék 's dicsekedik ma-is azon szent hely, Keresztelő Szent János nevére építettett Klastrom.

Buccell. in Menol. Bened: Joan. Bapt: Pigno. Chron: Ateft: tom. 2.

Szent Salamon Magyar-Ország Királya.

Salamon, Első András Királynak Agmundátul, a' Roxánusok Hercege leányátul való fia; még négy Esztendő sém volt, mikor néki harmadik Henricus Római Császár leányát Sófiát mátkájul el-jegyzették, kit őt Esztendő s korában Magyar-Ország Királyává koronáztak: iffiúságátul-fogva uralkodásában sok próbák ment-által. Sok rendbéli diadalmakkal dűcsősséges, mind a' mikor Magyar-Országot a' Besszus, és Bulgárusok dűhősködésétul oly vitézül meg-mentette, hogy az útközet helyérul csak egyedül egy, a' ki hírt mondhatott volna, menekedett 's szabadult-el a' számtalan ellenségből: Mind pedig mikor Dalmatiát, és Horvát-Országot a' Noricusoktúl vízfíza nyerte 's a' Sógorának Zolomirusnak in-

ingyen vízfíza adta: Szerencsétlenb vala néki Geisa, és Szent László ellen maga vérei, 's Attyafiai-ellen hadakozni, ki Szent Lászlótul meg-fogattatván, és a' Visegrádi Várban rabúl tartatván, nagy Isteni csudával lón szabadulása: a' mikor tudni-illik Szent László Király, Szent István testét felakarná vétetni, 's böcsületesb helyre tetetni, a' Koporsó felett-való követ semmi erővel mind addig meg sém mozdithatták, miglen Szent László Salamont szabadon nem bocsátaná. Nem tarta sokáig a' békeség köztők, vízfíza Salamon hamis hadat indította, de Szent Lászlótul jól meg-veretették: igen titkon Királyi pálczája helyet kezében görcsös botot véve, 's Koronája helyett fejében kalapot téve, pusztnak szalada, 's Remete barlangban első leckeül tanulá leg böl dogabbaknak lenni azokat, kiket a' világ gyűlöl. Néki fris Palotája a' va-

dak barlangja ; válogatott étke, fű,
gyökér, 's vad alma; jó ízű itala álló-víz
mocsárja; púha párnás ágya, kemény
föld, 's kő-szikla; fedező paplannya
fűs gyékény, szűr, czondra; teste nyug-
tatása, test fanyargatása. El-járván
e' Szarándok Remete a' Világ neveze-
tesb szent helyeit; míglen Istria-ban
Pola nevű Városban ki-múlna szen-
tül e' Világból, Ezer hetven-hetedik
Eszterdom-ban, a' hol Szent testét bő-
csületben tartván, Ünnepe-t is ülik.

*Eletéről ennek többet mind a' Polyai
Ecclesiá Solosmája, mind Inchoffer, és
ez-előtt Bonfinius.*

Szent

Szent László Király

László, ezen néven Első Magyar Ki-
rály, első Béla Királynak, Micef-
laus Lengyel Király Leányátul való
Fia, tellyes mind természet-felet-való
's mind Isteni malasztanak ajándékival;
Ifjúágát Istenessen töltvén, Király-
ságra oly erővel 's kedve-ellen emelte-
tett, hogy atyafiának Salamonnak
nagyob kedvel engedte volna a' Ki-
rályságot, ha az Ország nem ellenzette
vólna. Dalmátiát 's Horvát-Orszá-
got, ezeknek rokonfagos özvegy Ki-
rálynéja köz-akarattya-ból, örökös-
Magyar-Ország Koronájához foglal-
ta; mellyek birodalmát egész Serviáig
ki-tágasította Nándor Fejér-vár meg-
vetelével. Minden ellenfégi-ellen
mindenkor győződelmes, a' Mennyei-
ek lévén mindenkor neki segitlegére
hívott segitségi. Hadakozásában
gyűjtött gazdag nyereségiből, Isten

B 5

inté-

intéfeből Váradon a' Kőrös vize-mellett, építtette Magyar-Ország Nagy-Afzszonyának tisztességére ama' nevezetes Templomot; 's Kanonokoknak egész Collégiomot fundált. Azon kívül sok más helyeken számos Templomokat és Klastromokat, vagy többül épített; vagy gazdagon meg-fegített. Országos gondgyaiban-is úgy gondolkodott a' Menyeiekről, hogy elméjében el - ragattatva 's testestül a' földtől fel-emeltetve láttatnék néha fényeskedni. Az előtte meg-futamodott pogány ellenfégnek, kergető vitézi eleiben hintett pénzt, Istenhez nyújtott imádságával kővé változtatta; 's azzal, pénzen kapó Hada-it veszedelemtől meg-tartotta. A' mezőben majd szomjúval haló Hada-inak, kemény Kő-sziklából víz-forrást fakasztott; 's azoknak fonnyasztó éhségek, nem csak lenyhítésére; hanem bővfüges meg-elégítésére, Szarvasok 's Bia-

Bialok sokaságát támasztott. Felkészült 's induló-félben vala már Hadaival, ezeknek elől-járó had viselő Feje Szent László, hogy a' Krisztus járta Szent Földet Jérusálemet, a' Keresztényeknek a' pogánytól viszsza nyerné 's venné; de imé az ember szándékát vezérlő Istennek úgy tetszék, hogy e' Szentet ki-szólítván e' világ-ból, földi Jérusálem helyet, Mennyei Jérusálemet 's Menyorizágot adna neki, Ezer Kilenczven-öt Esztendőben 27. Junii. Kinek holt teste szekérre tétetve ugyan, de a' mi csudálatosb, látható baromi, vagy emberi erő-nélkül, ezeknek nyugtában, látatlan Angyali erőtől vitetteték az ő tőle Váradon építtetett Bóldog-Afzszony Templomában való Temető helyére, az hol sok Isteni csudákkal fénlett; kit az egész Magyar-Ország Három Esztendeig gyászolt.

Bíveb.

Bővebben írja életét *Surius* 27. Junii,
és *Bonfinius Magyar Historicus*. Il-
lyés *András Olaszúl, Magyarúl, De-
ákúl.*

Szent

Szent Hedvigis, Szent Erőbet
Magyar-Országai Király Leánya
attyafia.

Hedvigis, Morva-Tartomány Fe-
jedelmének Leánya, Gertru-
dis Magyar-Országai Királynak, mely
második András Király el-jedzét Mát-
kája vólt, Nénnye; Henrik Lengyel-
Országai és Slesiai Herczeg Felesége,
mindenkor inkább kapot az Istenes é-
leten, hogy sem a' gyönyörűségre va-
ló édelgetésen. Házaságának utólló
harmincz Esztendején Férjével egy-
gyet értvén, tisztán élt; mely jószágos
cselekedet szeréretire hogy többeket
gerjesztene, a' Szent Bernárd szerze-
tin-lévő szűzeknek Klastromot épít-
tetet, és annyi jövedelemmel meg-a-
jándekozott, mely ezer Apácák tar-
tására elégseges vólt. Az Istennek
szentelt Férfiakat, és Asziszonyokat
úgy tisztelte, hogy azok lábok nyoma-
it, a'

it, a' hol Istent imádták, meg-csőkolná. Mikor a' Szent Szűzek Imádságos helyét meg-látogatta, az ottan lévő ostorozó szerszámokat, mellyekkel testeket fanyargatni szokták vala, alattomban Istenes csökökkel illette. Hogy maga azon Klastromi életre nem adta magát, nem más volt az oka hanem hogy méltóságban lévén, a' szegényeket inkább segíthesse. Ő ezeknek lábokat térden álva mosogatta, azok-közzül egynehányat mindenkor asztalához ültetett, nem ivot, valamig az, a' ki azok-közzött leg utolsó volt, ugyan azon pohárból, a' melyből maga szokott innya, az italt reá nem köszönte. A' mely darab kenyereket a' szegények koldúltak vala, azokat ő tőlök ki-váltván, csökolgatta, és mint leg édesb drága étket ette. Mint a' közönséges élés gondviselője, minden Szerzetnek szükséges elevelt bőven szerzett. Az árvák An-
nya

nya Özvegyek gondviselője, Szarandokok gazda-aszfzonya, Rabok ki-váltója, adófok kezese, és egy szóval minden ügye fogyottak közönséges Pátrónája 's segedelme volt. Néha midőn a' Felzúlet Képe-előt imádkoznék, Krisztus Urunk keze a' Keresztről fel-szakasztva őtet meg-áldani láttott; sok csuda-tételekkel, és jövendő mondásokkal meg-is áldotta vala. Ezen, és más jófágos cselekedetekben tündökölvén, halála idejét meg-tudta, és a' szent Szűzektől meg-látogattatván 1243-Eszkendőben 15. Oktob. Istenes halállal e' Világból ki-múlt: Kit Huszon-négy Esztendő múltván, ugyan azon napon, Kelemen Pápa a' Szentek közzében irt.

*Eletét irta Ribadeneira S.J. 15. Oktob.
Surius Tomo 5. Raderus p. 1. Bav.
San:*

Szent

Szent Gertrudis Szűz , Szent Hedvigis Leánya.

Gertrudis, Henrik Slesiai Herczeg Leánya, már gyenge idejében minémű életet tanult, a' minden Istenes életre hajlandó, Annya oktatásból ki-tanúlhattuk. A' Világot, az ideig-való pompát, és minden gyönyörűséget meg-vetvén, hogy a' hív-ságoktól el-búcsúznék, és egészlen Isteni szolgálatban foglalatoskodhat-nék, az Annyától könnyen meg-nyerte: a' ki Leánya szándékát, és igyekezetit dicsírven, egy Szűzek lakására-való Klastromot építtetett, sok jövedelemmel meg-gazdagítván, hogy abban vele más egy szerzetű Szűzekkel lakják. Mely Klastromban rövid üdő-alatt sok gazdag, és szent életű Szűzek gyülekezvén, Nemzetiségek fényességét, szent életek tündöklésével kettőztették. Gertrudist válaszf

tották

tották fejeknek, és Elöl-járójoknak , ki úgy igazgatta őket, hogy semmit nem parancsolna nekik, mellyet maga előbb jó példa adással meg nem cselekedett volna , többet parancsolván cselekedettel, hogy-sem szóval. Az Annyát Szent Hedvigist, ki Harmincz Esztendeig hús-ételtől meg-tartóztatta magát, a' mint tőle lehetett követte: inkább tisztelte azért, hogy jó, és Istenes életet tanult tőle, hogy-sem ideig-való élet adásáért, így szólván: többel tartozom az Anyámnak azért, hogy jó, és Istenes életre tanított, hogy-sem ideig-való életre hozott. Midőn az Annya e' világból szentül ki-múlnék, feje-fődelét, mellyel régenten Szent Ersebet élt vala, ésarrúl Gertrudis Annyára, szent Hedvigisre szállot, mint nagy kinsét magához vevé, és abbā mind a' kéttőnek jószágos cselekedetéről meg-élekező, hogy oly szép példa-adó szüléitől el ne

C

fajúl

fajúllyon, annak alázatosságát, és maga meg-vetését, élete sanyarg atását, mind a' kettőnek szegényekhez-való bőv kezűségét, nem csak követni, de meg is halladni igyekezet mind addig, valámig ez el-múlándó életnek végét érvén, mind a' kettővel az örök-bóldogságban meg-eggyeznek. Kirulaž Anya-szentegyház, Böjt-más Ha vá-nak tizen-hetedik napján emlekezik.

Ir felőle Ribadeneira Szent Hedvigis életében.

Szent

Szent Erőebet, Portugallia Királynéja, kinek az Anya Magyar Nemzetből volt.

ERőebet, 1261-Eőztendőben született, és Szent Erőebet, ki Második András Magyar-Király Leánya volt, emlekezetire, erre a' névre kereszteltetvén, Magyar-Ország Pátrónái közé számláltatik. Mert Ardeura, kit mások az Annjáról Solefáról Constántinopoli Császár Leányárul, András Királynak második Házastársárul Hiodeának neveznek, a' fellyul említett Erőebet őtse Jakab, Aragoniai Király Felesége, Pétert nemzette; kinek, midőn már királykodnék, Leánya volt, melyrül most emlekeztünk, Szent Erőebet; A' perlekedések, és vissza-vonások meg-csillapításában, az Istentől nagy hatalommal meg-áldatott. Lusitania Diénes nevű Királyához, férhez adatván, inkább

szorgalmatoskodott abban hogy Istennek tetsék, hogy sem Férjének. A' szegények Anyja lévén, midőn azok szűkségét látta, minden előérzékentségiben irgalmaságra hajlott; a' pénzt, mellyet a' szegényeknek akart osztogatni, hogy a' Király közel lévén, meg ne tudgya, Télben rósává változtatta. Az alamisna Præfectusának regulát ízabot, hogy egy szegényt se bocssásson-el alamisna-nélkül. A' Szent Ferencz, és Szent Domokos szerzetin lévő Barátoknak, 's több Szerzeteseknek, minden Esztendőben e-légséges kenyeret ízerzett. Egy elvetett, és szegény Afízfony fekélyét csókkal meg-gyógyította; mást vakfágtúl, többeket sokféle betegségek-túl, csak a' szent Keresztjelével megmentett. A' Szent Bernárd Regulái követő Apáczáknak Abmesterben, Klastromot; a' szent ártatlanok lakására Conimbriában íspitált; Uj-Torony-

ronyban a' pœnitentia-tartó Afízfonyoknak lakó-helyt építtetett, és a-hoz szép jóvedelmet adott. Midőn egy hamis rágalmazótúl az Házaságtörésrűl istentelenűl vádoltatnék, Isten az ő ártatlanságát meg-mutatta, mivel a' vádoló ugyan abban a' mézfégető kemenczében, mellyet annak készíttetek vala, kirűl hamissan gyanakodtak, meg-emélesztetvén, vetkeért büntetődöt; és az ártatlan, Míse halgatásban mulatozván, attól megmenekedet. Minek-utánna a' Férje, ezt az ideig-való életet le-tette vólna, a' Szent Clára rendin való Apáczák ruházattyát vette magára, és a' Klastrom mellett ízerzetes életét szent halállal bé-fejezte 1300-Esztendőben, 14. Julii, minek-utánna a' Bóldogságos Szűztűl meg-látogattatot vólna.

Az élete meg vagyon Ribadneirában

14. Julii.

C 3

Turin-

Turingiai Szent Erőbet Afz- fzony.

ERőbet, Második András, (kit Je-
rosolymitanusnak hittak) Ma-
gyar-Ország Király ; első Feleségé-
től Gertrudistól való Leánya 1207-
Eszterőben kezdette ezt a' világi é-
letet. Még midőn csak négy Esz-
terőös volna, Hermannus Turingyi-
ai Landravius Lajos nevű, Erőbet-
te egy üdős Fiának ízerzette vala Je-
gyesül, és Követeket küldvén érte,
magához hozatta, hogy a' Fiával szen-
tül, és Isteneffén fel-nevedvén, az-
zal egyenlő erkölchöz szokják: no-
ha oktatóra nem vőlt szűköse, min-
den Isteni szeretetre, és szentségre
hajlandó lévén természetiben. Gya-
korta setétejjel gyenge tagjait az ágy-
búl ki-ragadván, térdén álvá áitatos
szűvel imádkozott ; csak nem egész
nap irgalmaság gyakorlásában, és
szű-

szűkölködők szolgálattyában foglal-
toskodott; a' szegényeket, özvegye-
ket, árvákat, betegeket, rabokat,
pénzel, és minden-féle segítéséggel,
mellyeket az okos szeretet fel-talált,
gyámolította ; A' fő-fájós köldűsök
haját, királyi kezeivel fűsűlte ; a' feké-
lyesnek lábait pedig, és úndok sebeit
mosogatta. Midőn Német-Ország eh-
ségben volna, Pajtáit fel-nyitvatván,
minden nap kilencz-száz szegényt táp-
lalt, és ha az élés el-fogyna: gyöngye-
it, és arany-lánczait testéről le-von-
ván, azokat el-adta, hogy azok árrá-
ból a' szűkölködőket inkább segíthetné
Ugy gyűlölte magát, hogy a' lágy
köntőse-alatt vas-veszszűkből csinált
övel sanyargatná testét, és oly kemény
bőjtőkkel kínzaná, hogy az ő példájá-
ra nézvén, mág a' pusztában lakozó
Remeték-is meg-pirúlhatnának. U-
rátúl meg-szabadúlván, egy híres Is-
pítály építésére fordította gazdagá-

gát, maga élete idejének hátra mara-
dandó részét, a' poenitentia tartók-
közé Szent Ferencz szerzetiben, Iste-
ni szolgálatra adván magát; gyapjú,
és len ruha vólt az ő munkája, hogy
azzal a' szegények mezítelenségét bé-
fedezné, valámig halála napját meg jó
vendölvén 1231-Eszteröben, sok
szent foházkodások között Lelkét
Istennek meg-adta. Kit minek-után-
na sok csüda-tétellel meg-áldott vol-
na Isten, halála-után négy Eszterö-
vel a' hol már 16. halottat fel-támasz-
tott volna, kit Kilenzedik Ger-
gely Pápa a' Szentek
közibe irt.

*Elete meg vagyon Suriusban. Ribaden.
Illyés Andrásnál Olaszúl, Magyarúl,
Deákúl.*

Ból-

Bóldog Gertrudis Szűz, Turin-
gyiai szent Erőebet Leánya.

Gertrudist, ezt a' szüzességnek vi-
rágát, Lajos Turingyiai Her-
czeg, és Szent Erőebet, második And-
rás Magyar Király Leánya nemzette,
kit Liphius, Sophiának nevez. Ez
minémű életet élt mind gyermek, 's
mind üdös korában, sem bővebben;
sem rövidebben ki nem mondhat-
tyuk; mint-ha szent Erőebetet, azt az
szent Afzsonyt, a' ki imádságban, ir-
galmaság gyakorlásában, maga meg-
vetésében, senkinek nem engedett,
annyának, és oktatójának mondgyuk;
a' kit valamint hogy szüntelen szemei
előtt viselt, úgy minden jófágos cse-
lekedetre hajlandó lévén, követni i-
gyekezett. Láta ez, hogy az ő An-
nya a' fel-feszített Kristus képe-előtt,
gyöngyöktül, és más Afzsonyi ékef-
estül magát meg-fosztaná, gondol-
ván

ván hogy nem illendő volna a' szolgálatokkal ékeztetni, kinek az Ura egész testében tövissel ruháztatik. Nem-is kisebb bátorsággal vetet-meg minden Királyi gyönyörűséget, Királyi Házaságot, és több más világi boldogságot; magát pedig az Ovári Apácák Klostromában egészlen az Isteni szolgálatra áldozta; az hol az ő jófága rövid idő-alatt annyira ki tűndöklött, hogy, még midőn Krisztusnak új mátkája volna, magánál idősebbeket, és a' Szerzet hívatallában régiebbeket élete, és cselekedeti régülájává tenné. Innét lőn, hogy mindenek itélete szerént Klostrom Elöljárója lenne. Jól lehet ő inkább alávaló, hogy-sem Elöljáró akarna lenni; mind-azáltal tisztét úgy viselte, hogy tisztességében fel nem fuvalkodván, mindenek alá vetné magát: inkább szolgálonak mondod, hogy-sem Fejedelem Asziszonnak, ha cselekedetét, mel-

mellyekben másoknak szolgált, tekinted; magárul éppen el-felelkezvén, magát éppen azok hasznára áldozta. Hasonló élet-után, hasonló halállal holt-meg, az az: szentül.

Lobesius Boldognak mongya, in Gloria Patriarcharum Szent Norbertusról
57.

Szent

Szent Agnes Szűz , Harmadik
Béla Magyar-Ország Király
Onokája.

AGnes, Constántiátúl, Harmadik Béla Magyar-Ország Király Leányátúl, és Primisleustúl, Cseh-Ország Királyátúl, Prágában született, 1205-Eszteröden, kislányfőjét meghaladván, szentfőjének oly nagy híre volt egész Európában; hogy a' Sicilia és Anglia Király Fiának, Második Fridericusnak; ki az Országáfra termett vala; tő a' Császárnak-is Házas-társúl szereztenék, ha ő az Egekben méltób Vőlegényt nem választott volna. Ezekből azért, noha nehezen, ki-gázolván, minden örökfőjét Isptályokra, és Klastromokra fordította, és midőn így mindenét Istennek adta volna, magát-is hozzá adta; midőn Prága Váraiban, Szent Clára szerzetinek egy Klastromában, mellyet maga ép-

pitte-

pítettett vala, más őt Szűzzel, kiket Szent Clára küldött; és a' Cseh-Ország nemességből való hét tisztaágra áldozot személyel bé-ment, és a' Szent-főges Pápa parancsolattyábúl Fejedelem Afzsonnyá tétetett; magát mindennél alább valónak tartani, tűzet rakni, házakat főpreni, és minden szolgálatban másokat meg-előzni igyekezett; Atyafi szerzetit a' Szűzekrűl az Egekre fordította; midőn a' szűkölködők gondgyát, és a' fekélyesek pólyáját, a' Város Isptályiban fel-kerevén, meg-földozgatta, és mosogatta, és mindenek szűkfőjét, valamint tőle lehetett, segítette. Nem-is hadta Isten ajándék-nélkül az ő bőv-kezüfőjét; mivel Isten maga Angyala által kenyeret küldöt néki, mikor a' nélkül szűkölködnek; Prófétiái el-mével meg-áldatván; semmit meg-nem jövendőt, mely bé nem tellyefedet, volna: mások gondolatit, és szándekát

dékát, a' magával egy Szerzetén-lévő Szűzek érdemét világossan által látta: Az ő testéből nagy erő ment-ki, mivel fokakat csak illetéssel, és a' Szent Kereszt jelével betegségekben gyógyított, és mint bizonyos, úgy közönséges betegek gyámolának tartatott, valámig Szerzetes életének 46. Esztendeje-után, ennek az el-múlándó világnak meg-halván, az örökkén tartandó világban bóldogúl bément volna.

*Elete meg vagyon Bolándusban T. i.
Béjt-más Havának 6. napján.*

Bóldog

Bóldog Margit, Béla Magyar-Országi Király Leánya.

MArgit, kinek Attya negyedik Béla, Magyar-Ország Királya, és Anya Mária, Theodórus Görögök Császára Leánya volt, 1242. Esztendőben lett e' világra. Eletének harmadik Esztendejét meg-haladván, a' Szent Domokos Szerzetin lévő Szűzek Veszprémi Klastromában ment, az hol úgy kezdette a' Szerzetes életet, hogy idejét a' jófágos cselekedetekkel meg-haladván, és már nem tanítványa a' Szerzetes tökéletességnek, és Szentiségnek; hanem Tanítója láttatnék. Az Isten Annyához beöntetett szeretettől viseltetvén; négy Esztendősnél csak alig nagyobb; az ő Solosmáját; mellyet a' Szűektől gyakorta hallott, könyv-nélkül elmondotta: Egy kép előtt sem ment által, mellyet vagy szent csókkal, vagy

vagy térd-hajrással nem tisztelt volna; Innepe napja-előtt- való napokon, kenyérrel, és vízzel bőjtölt; minden ünnepe nyolczad napján pedig, az Angyali üdvözlétet Ezerfer mondotta el. Elete idejének tizedik Esztendejében, a' Veszprémi Klastromból, másban; mellyet a' Szűléjeszent adakozása, Buda Városához egy közel-lévő Szigetben építtetett vala, költözött; és ottan két Esztendő múlván, Humbertus a' Szent Domonkos Szerzete Generálissa-előtt, fogadás-tétellel magát szokás-szerént a' Szerzethez kötelezte, igen örülvén, és vígadván, hogy magát az Házaság veszedelméből ki-fabadította; Mert úgy bocsúlta a' Szűzességet, hogy noha Cseh, és Lengyel-Ország Királyi, Házas-társúl kívánnák; mindazonáltal azt felelte, hogy inkább az órrát el-metczi, vagy a' szemeit ki-hadgya vájni, hogy sem szűzességét el-veszeffe: ó-nálla sem

sem aláztatosb, sem teste sanyargatóbb nem vólt. Gyalázatnak tartotta, midőn Királyi kis-Afzszonynak mondatott; annyi vért oltorozott-ki testéből, hogy senki annyit oly gyenge testben nem vélt lenni. Bódog Afzszony-Havának tizen-nyolczadik napján, mellyben halálát meg-jövendőlte, elete idejének tizen-nyolczadik Esztendejében, Isteneffen el-búcsúzott a' Világtúl; minek-utánna látta volna, hogy az Isten Anyja: nagy Angyali Sereg-közöt egy Koronát tett a' fejében. Az ő szentiségét halála után, sok csudákkal Isten meg-bizonyította; kit a' Sz. Domonkos szerzetében lévőek, Kilencz leczkés Solosmával tisztelnek.

*Iti felőle Bollandus 28. Januarii. Suri-
m, &c.*

D

Ból.

Bóldog Cunegundis , Házas-
Szűz, Bóldog Margit Nénnye.

Cunegunda, némellyeknél Kinga,
negyedik Béla Magyar-Országi
Király Leánya, Bóldog Margit Nén-
nye; mihent az Annya méhéből meg-
szabadúlt, mingyárt magyar nyelven
ilyen szókra fakadott ki: Üdvöz-
légy Egek Királynéja, Angyalok Ki-
rálya Annya: Királyi magzathoz méltó
jószágos cselekedetekben nevelked-
vén, Szerdán, és Pénteken, csak egy-
szer engedte magát a' Dajka emlőjé-
hez tétetni. Testi, és Lelki nagy jó-
ságaért, Boleslaus Lengyel-Ország Ki-
rálya eljegyzette vala, kivel jóllehet
40-Eszttendeig egygyűt élt; mind-
azonáltal, tisztán meg tartotta szű-
zességét; mely dologból Boleslaus
ma-is a' Szűzek és tisztaság szeretők
nevét viseli. Nem elég vólt ezeknek
az Isten-felő Házasoknak, testek, és el-

elméjek tisztaságát meg-tartani; ha-
nem a' szegényekhez, és szűkölködő
Isten szolgaihoz-is nagy bő-kezűsé-
geket meg-mutatták; midőn Szent
Ferencz Szerzetinek, mely leg első-
ben ment-béLengyel-Országba Crac-
cóban, ot egy szép Klastromot építte-
tett: Cunegunda pedig, Férje halála-
után Királyi gazdagságát, a' szegé-
nyeknek, és Isten tisztességére ki-
osztogatván, hogy Krisztust kövesse, szent
Clára szerzetin-való Szűzek közzé-
íratta magát, és egy Sancedia nevű
Városban ment, hogy ottan magátúl,
és Férjétől építettett Klastromban,
életének idejét el-vegezze. A' hol
12-Eszttendőnél tovább nagy sanyarú-
tságban, teste kínzában, bőitülésben
meg-is holt: Eleteben sokat igazán
meg-jövendőt, a' honnét ki-tanúl-
hattyuk; hogy Isten őtet Próphétiai
lélekkel meg-áldotta vala. Artatlan
életét, Szent Jakab-havának, huszon-

negyedik napján, bódog halállal elvégezte; ugyan azon Klastromban eltemettetvén, egészen megmaradott szüzességének virágát, magával koporsójában bevitte. Kinek szentségét Isten ő Szent Fellege sok csudákkal, mellyeket ő általa, mind életében, 's mind pedig halála után tett, megbizonyította: Mert, hogy a' többi elhadgyam nyolczvanon számláltatnak, kiket halottakból fel támasztott.

*Le írja az életét Vadingus An. Min. T.
2. An. 1279. és 1292 Cron. Lib.
13.*

Ból

Bódog Szűz Ersebet, András Király Leánya.

MAgyar-Ország, ezen nevű Harmadik András Királyának, mint Attyának, és Fenna nevű Sicilia Királya Leányának; mint Annának Leánya: valamint ama' nagy Sz. Ersebet Atzfzonynak, vér-szerént harmad-izen-való Rokonának nevét vette; úgy annak tökélletes szentségét követte bódog Szűz Ersebet; kiéd korában Austriai Henricus nevű Hercegnék, eljegyzendő mátkájúl tartatott; de ő inkább a' Szűzek Völegényét választván, ellene mondott a' világnak, és tizen-három Esztendő korában, Helvétiai Thofa nevű Város Klastromában, szent Domonkos rendén-való Szűzek közében menvén, Istennek szentelte szüzességét: Az hol aétatos buzgó imádságában nem csak elméjében; hanem testében is

D 3

nem

nem egy(zer láttatott el-ragadtatni, és a földtől könyöknýre fel-emeltetve tartatni. Mennyei Jegyesséhez-való lángozó szeretetiben annyira el-lankadozott; hogy magával sem bírván, másoktól vitetett a Templomból czéllájában. Hogy az ő békeséges túrése Koronája el-vételének lenne nagyobbérdeme, sok fele betegségekkel látogatta-meg Isten őtet; most hideg-lőléseket; most rágásokat; most ina-szakatságot bocfátván reá; egész teste egy fekéllyé láttatott változni, és annak genettségében lenvedni, 's-fél elevenül el-rothadni: Mind ezeket, 's-több efféle kinzó, faggató, és foggyató fájdalmas szörnyűségeket, annál jobb kedvel el-szenvedett, men-nélégőb szível maga kérve kérte, 's halá-adással vette Istentől: melyet külső jelekből nyilván mutatott, mikor, oly keserves fájdalmiban nem hal-latott ő-tőle jaj, és panasz; sem egyéb zúgo-

zúgolódás, vagy túrhetetlenséget jelenthető szó, vagy kedvetlenség. Tudta jól az okos Szűz, hogy valami a tűz próbállya az aranyát, úgy a világi nyomorúlagok az Isten-felő embert; úgy a sok pelyva közzül a szemen szedegetet szép tisztá búzáat; úgy a sok hivatalosoknak a Mennyei Vőlegénynek Menyegzős lakodalmá-ra a keveses választottakat. Kiknek egyike holtig szenvedve hívataték, 's mene az ő holtig szenvedő Jegyese örömében; kimúlván a világból, életének 41 - Esztendejében. Hóltá-után Isteni csudákkal tündöklött; mind mikor mostoha élő Annyának, nagy világossan jelent-meg; 's mind mikor holt teste, hogy bocsületesb helyre tétetnék földből fel-vétetve, temetése-után hetedik hólnapban, minden senyvedés-nélkül taláztatott illatozván.

*Bollandus írja életét to: 2. 6. Mai fol.
123. Sigis Ferr. p. 2. l. 26.*

Szent

Szent Lajos, Tolosai Püspök,
ötödik István Király Leányának
Máriának Fia.

Siciliának, Károly Királyától, Magyar-Ország ötödik István Királyának Mária-nevű Leányától születek Szent Lajos, Anno 1295. Ifjúságának 14-Eszteendő korában tengeren hadakozó Aragóniai Országának Péter nevű Királyától meggyőztetett, és kemény rabfágban vitetett Attyának meg-szabadulásáért, kezefégre adatott Catalauniában; Hét Esteendőig ottan meg-maradván, a földi dolgokat meg-útálni, és ezeknél felfegyebeket elméjével, és kívánságival forgatni taníttatott lévén, és a' Sz. Ferencz szerzetiben bémenni elrendelé magában. A' szent Szerzetben, oly hamar, hogy mindenek csudálnak, oly tanult elme válék belőle;

D 5   hogy

hogya Istenes dolgokra, Theológiára másokat is ő tanítana, Papságra szenteltetvén, a' Tolosai Püspökséget, mellyet néki jelen nem léteben, és híre 's kedve nélkül adott Bonifacius Római szentséges Pápa; mind addig fel nem vette, míg Szent Ferencz szerzetiben bé nem esküdhetnék: 's válás-tétellel ellene mondana a' Világ pompájának, akarván a' méltóságot alázatosággal magasztalni. A' költésnek testi szükségességtől megmaradása, volt a' szegények alamisnája: Hogy az ő tiszta szűzességét virágjában megferthetetlenül, 's hervadhatatlanul őltalmazná, a' lélek ellen tulajdonkodó testét süjtogatta, fertegette, fanyargatta: alutlan vigyázással, bőjteléssel, vagy inkább kínzó koplalással bággyasztotta, 's a' lélek izgalmatyára hajtotta. Tudván azt jól, hogy erőszakkal nyitattik fel a' Mennyeknek kapuja, erőszakkal akarta fel-törni az ő te-

ő teste tömlőczének ajtaját, 's úgy szabadítani diadalmasban ki rablágából, a' bűn által szabadsága vesztett lelket, 's ezt így jutatni az üdvözült Szentek dicsőségében; az hová békjuta az jó Halál-által 1299-Eszteendőben. E' Szentnek szent teteme Maritíában a' Minoriták Templomában tartatik bocsületben; kinek érdeme-által, azon-kívül hogy lánták járókká, a' vakok látókká, a' iüketek hallókká lettenek; E' Szentnek tiszta szűzessége jelére, rósa virágzot ki holt teste szájából: kinek tisztességére közel-való attyafia Magyar-Ország Károly Királya Lippán, a' Pater Franciscánusoknak Templomot, és Kalastromot, építtetett.

Surim írja életét 19. Auguszt. Ribade-neira Ge.

Szent

Szent Margit, Scótuſok Királynéja.

MAgyar Szentek köziben két okból számláltatik Szent Margit Aizizony: úgy-mint a' ki mind Magyar Anyátúl, a' mint Bolandus írja Edvardus Anglia Királya Agatha nevű Házastárlától; 's-mind helyére nézve Magyar-Országban született. Nem-is cſuda hogy a' Breviáriumban Cláſzári vérnek neveztetik: a' Magyar Királyok, 's Német Császárok hiai, 's leányi-között hajdan lenni szokot házasságokért. Hogy pedig Magyar Anyátúl-való, hihető bizonyága az-is, hogymidőn az ő édes Attya maga fájttyából Scotiából kiűzettetven Canutuſtúl, szám-kivetésben kergettetett volna, nem másutt; hanem Magyar-Országban szent Salamon uralkodásában (ennek Házastárla lévén, az Harmadik Henrik Császár

szár leánya Sónia) kerejét, 's talált magának meg-maradandó helyet. Szent Margit Isteneſſen neveltetvén, 's Házasság kort érvén; harmadik Malcolmus-nevű Scotuſok Királyának adták Házastáriúl. Ez a' Királyi bévfégben kényen-tartást kívánó testét, fanyarú bőjtőleſſel sugorította, sanyargatta, 's zabolában fogta: azon volt minden tehetléggel, hogy az Isten tisztességére mentől több 's ékesb Templomokat 's az Isten szolgáinak Klastromokat vagy fundamentomból éppítettet; vagy szűkölködésekben segítette, ítélvén hogy annál alkalmatosbak az Isteni szolgálatra, mentől keveseb szörgalmaskodások, magok táplálására. A' szegényekhez-való adakozását, tekozlásnak mondhatták volna, ki minden Isten áldott napon három-fáz szegényeknek maga, még pedig térden alva (Kriſtuſt ismérvén azokban) fogot, 's adott

adott étket, azoknak maga Királyi kezeivel mofogatta lábokat, tapogatta 's törölgette sebeket, csókolgatva szítta ki fennyedékeket, legédesb falatjának tartván efféle természet irtóztató iszonyú szörnyűségeket. Végre fél egész Efstendeig szüntelen kínzó keserves fájdalmi-után lelkét Istennek ki-adván, hólta után fok csudatételekkel tündöklött, és először Scótiában, údóvel ma-is az egész világra terjett Keresztyén Anyaszentegyházban mint Istennek kedves Szentet tiszteltetett, és bocsfultetett.

Eletét írta Leslaus de gestis Scotorum. Meg vagon a' Római Bréviárium-ban-is. Bollándusnál-is 19 Jannari föl.
645.

Szent

Szent Dávid, Scotia Királya,
Magyar Anyátul szűletett,
szent Margit Fia.

Magyar Anya szűltnek mondók Bollandus íráfiból Szent Margit Afzfonyt; kinek Malcolmustula' Scotusok Királyátul nyolczadik gyermeke Szent Dávid Király. Ez is Attya-után 's annak székében azon Scotusok Királya: Istenes Anyának Istenes gyermeke, Isteni csudákkal tündöklött élete; azért irattatott a' Szentek köziben, az Isten könyvébe. Istenes Anyátul látott, 's tanúlt bőkezűségét mutatta, mind abban hogy csekély alacson helyről Murtlacumból ékesbb 's nevezetesbb helyre, Aberdóniában szállította, 's gazdagította a' Püspökséget; mind hogy más adakozásra-való alkalmatóságot soha el nem mulatott. Bátyja Sándor után

után Királyságra jutván, oly Istenes-
sen rendelte udvarát; hogy abban
semmi szentelenség nem láttatnék,
duskás egyes ital nem engedtetnék;
semmi nyilván-való bűnös nem szen-
vedtetnék. Országát egy hamar le-
csillapított zenebonán-kívül, tiz ez-
tendeig uralkodván, csendes békef-
segben tartotta: Házas-társá Mathil-
des, iffiúsága virágjában történt ha-
lala-után, nőtelenül húsz-esztendőnél
tovább élvén, egész holtáig az Istenes
külömb-féle buzgó szép aetatosko-
dásban, 's a' közönséges igazság fedhe-
tetlő, es személyválogatás-nélkül-való
szolgáltatásában viselte magát: El-
hozván pedig az jó Isten utolsó órá-
ját, azt mondotta Szent Dávid Próféta-
val az Istennek: Dilexisti iustitiam,
& odisti iniquitatem; szeretted az i-
gasságot, gyűlöltöd az hamisságot,
Psal. 147. Te a' kitűl minden hata-
lom, azért adtad a' Királyi pálczáat ke-
zek-

zekben a' Királyoknak, hogy a' men-
nyire azzal az alatta-való jókat őrzik,
úgy a' gonoszokat büntessék; az az: a'
mi az Istenes igassággal ellenkezik ne
engedgyék. *Feci iudicium & iustiti-*
am: ítéletet 's igasságot tettem, hogy
az igazság meg-ígért Koronáját el-ve-
hessem. El-is vette ki-műlván e' vi-
lágból 1153-Esztendőben. Bóldog-
Aszszony-havának 11, vagy a' mint
Demsterus írja: Pünköft-havának
24. napján: Emlekeztvén arról Bol-
landus to. 5. Maji, fol. 271.

Eletét írja Leslam l. 6. de rebus gestis
Scot. fol: 223. &c.

Szent Colomannus, Scótiának
Herczege, Magyar Anyátul-
való, Szent Margit Fia.

SCótiából, Harmadik Szent Colo-
mannus, ki született igaz Ma-
gyar Anyátul, Szent Margit Afzszőy
Fia; mint Szent Dávid Király, kiről
fellyebb szóllánk: Királyi vérből szár-
mozott: mint szép virág-szál, éke-
tette az akkori Magyarok szentsege
virágzó kertét: az egy igaz Aposto-
li üdvözítő Hitben, közönséges ke-
resztyén Anyaszentegyházban lévő
Magyarokat: Ennek Scótiában: Ha-
zájában, magafajáttýában, az Ország-
beliek, le-csündesíthetetlen zúr-zavar
zenebona, indulások miatt nem lehet-
vén maradása; mint szám-kivettet-
nek bújdozóvá kellett lenni: Hogy
azért a' minek meg kellett lenni, nem
kedvetlen, 's érdemetlen; hanem jó
ked-

kedvel, 's érdemellen cselekedné;
szám-kivetését szárandokfágra vál-
toztatván, fáradfágos hoszszú, 's alkal-
matlan nehéz útazással, bé-jára Jéru-
sálemet, a' Krístus e' földön járta Sz.
helyeket, lelki nagy vígasztalásával.
Onnét meg-térvén, 's felső Pannóni-
án: (mely akkor vólt Ausztriának nagy
része,) által mendegelvén, akada Sto-
kerauban az istentelen hitetlenek ke-
zében: kiknek nyelveken szólni nem
tudván, azoktól kémnek lenni tarta-
tott, hurczoltatott, kínoztatott, csi-
gáztatott, végre cser-fára fel-akasztá-
tott. Hólta-után, e' Szentnek ártat-
lanlágát Isten ő Szent Felsege, sok csu-
dákkal jelentette: azért vólt; hogy
fel-akasztatott teste, az Eg, 's Föld kö-
zött fúgvén: még ciak meg sem seny-
vedett, nem hogy rothadott, avagy
leg-alább szagosódott volna; hanem
mint élő testből, frís vér folyt-ki belő-
le. Azért vólt, hogy még az előtt már

régen ki-aszott cser fa-is, a' mellyen
függött, újonnan meg-elevenedett,
zöldellett, ilyen gyümölcsérül is
mértetvén maga minéműségét. Ezt
halván az akkori Austriának Fejedel-
me Marchio Henricus; parancsolá a'
Szentnek testét le-tétetni, 's bőcülle-
tesen el-temettetni: De mint-hogya'
szent test, sok üdők folyta után-is,
minden senyvedés-nélkül, éppen 's
egészlen találatnak; földből fel-vétet-
vén, helyhezteték bőcülletesbb hely-
re, Szent Benedek rendén-való Szer-
zetesek Mellicium-nevű Klastromá-
ban, méltó tiszteletre: De mint-hogy
minden jónak; még a' szentekben-is
szentül irigye szokott lenni: az akko-
ri Magyar-Ország Péter Királya, mint
Magyar vérből szármozottat, el-ho-
zatá a' szét testet; míglé az ő szent test
másoknak tisztekbéli rendelésekből
ismég vissza vitetnek Meliciumban,
az hol ma-is méltó bőcületben tarta-
tik.

Lásd

Lásd erről Inchoffert in An. Ung. ad An.
1012. fol. 299. & 306. Eletet írja
Roderus par. 3. fol. 109. Surius 13.
Oktobr.

E 3

Ból-

Bóldog Erőebet Apácza Szűz,
ötödik István Király Leánya.

Szaporá név a' Magyaroknál az Erőebet neve, Turingiai Herczeg Alsószonytúl, Második András Magyar Király Leányátúl Szent Erőebet Alsószony Istenes maga viselésével ízerzett szentféggel lévén fel-szentelve: Azért Bóldog Erőebet, ötödik István Király leánya, Szent Domonkos Szerzetébéli Apácza szűz-is, hogy nevének meg-felelne, szűzességbeli cselekedetivel igyekezte szent Erőebet követni. Ez küldetésétől fogván az Isteni ízeretben, 's felelemben nevelkedvén, Felféges nemzetéhez képest reménlhető házaságbéli sok szép szerencsét meg-vetvén, már négy Esztendő korában, Szent Domonkos Szerzetébéli szűz Apácza közzé Buda mellett, a' nyúlás Szigetben, maga nagy Apja építtette Klastromában méne, az Isten tiszteletére,

mennyeiek elmélkedésére adván magát, a' maga édes Attya Nénnye, szűz Szent Margit Apácza elöl-járója, mind oktatásából, 's mind eleven példaadásából tanulta a' tökéletességet, míglen a' szentféges Pápa engedelmségből hazájából idegen helyre Olaszországban menne: leg inkább a' végre; hogy valamennyivel távolabbi lenne rokonitúl, 's más ísmérőitúl: annál szabadban egyedül, 's egyéb buzgóssággal szolgálhatna Istennek; meg-menedvén a' világiaktúl: A' végre választá Mediolánumban Szent Péter Klastromát; mellyet Mária, a' Sicilia Károly Király Házas-társa, bóldog Erőebetnek egy Annya méhéből-való Nénnye, ez-is azért magyar vérből lévén, építtetett 's gazdagított. Abban Bóldog Erőebet, más minden Istenes jószágok gyakorlásán kívül, maga mélyféges meg-alázásával tündöklött.

lött. Az ő leg nagyobb gyönyörűsége volt a' leg alább-való szolgálok műkáiban foglalatoskodni, konyhát tisztogatni, és mindent olyat, valamitől a' gyengén tartott természet irtózik, 's gyomor émelyedik, mind azokat nagy kedven, 's vígan véghez vinni: Egy szóval mentül alá valób 's megvetetteb volt magának; annál felségesb, kedvesb, 's kellemetesb volt Istennek, ki őtet 1295. Esztendőben: Bőjt-más Havának 6-napján ez árnyék világból magához szállította: Kinek Istenes szent élete, sok Isteni csudákkal terjedett hólta után e' széles világra.

Eletéről ír Frider. Stejel 6. Martii &c.

Szent

Szent Casimirus, Magyar-Ország választott Királya.

Casimirus, Lengyelek Angyali Fjedelme, két okból számlálatik a' Magyar Szentek közé; egyikből hogy Magyar-Orizági Albert Király Leányátul Erőbítettul izületett. Másikból, hogy az Orizágnak némelly Fő renditül, Magyar-Ország Királya-vá Magyar-Országban hozattatván, lakását Nitrán helyeztette vala. De mint-hogy Mátyás igazságát, Királyi székek kívánálával, megferte-ni nem akarta; látván az igazságot, minden jussát; mellyet, mint választott Király fenn tarthatott volna, letévén, Mátyásnak engedé békesse-geffen birni Magyar-Orizágot, 's maga viszfza méne, az honnét hívattott vala, Lengyel-Országban. Bizonyára, az ő szentsege, oly igen ismértetik a' Világtul, hogy senkinek

E s

com-

commendatiója - nélkül nem szűkölködik. Az ő fanyarú bőjtölése, testének szelidítése : a' Christus kínszenvedéséről elmélkedése , az igaz Hit gyarapításának keresése, a' nyomorultak igen bőszeges segítése szűnetlen. Végezetre a' Szűzességnek , mellyet kicsinyiségétől fogva mindenkor sérhetetlenül megtartott, erősfeges óltalmazója, midőn életét kézfűzbe vőlt el-veszteni, hogy sem szűzességétől meg-váltni. A' Bóldogfagos szent Szűz Isten Annyához-való aetatoiságból írta ama' szent Szűz tiszteletére élelő énekes szép dicséretet: *Omni die dic Maria, mea laudes anima &c.* Mondgy naponként, és óránként lelkem dicséreteket: &c. mely éneket magával kívánt temettetni, halálát meg-jövendőlvén, 's a' szerént meg-is halván 1484-Eszten-dőben, Bőjt-más-havának 4-napján: Vilnan Lengyel-Ország Városában temet-

temettetvén e' máj napiglan - is sok Isteni csudákkal tündöklük.

Irja Bollandus életét 4. Martii. Bonfinus Hist. Ung. decade 4. Lib. 3. Cromerus.

Szent

Szent Altricus, avagy Anastasius
Kalocsai Püspök és Ersek.

A Stricus, Szent Albertel jött elő-
ször Olasz-Országból-ki, Leng-
yel-Országban, az hol Breunovomi
Kláštromban, Szent Benedek rendén
lévő Szerzeteseknek, nem mint Apá-
turok, hanem mint Attyok paran-
csolt. Onnét Szent István, még ak-
kori keresztyén Herczeg, az-után el-
ső Magyar Király, szorgalmatosko-
dását értvén: hogy népének pogány-
ságból ki-térítésére, 's a' ki térteknek az
igaz hitben-való foganatosb gyarapí-
tására, Isten-felő jó erkölcsű, 's tanult
Egyháziakat kerestetne, 's kívánna
Magyar-Országban: azok közzül ő-is
hívattatván, egy-néhány Szerzetes
társáival jöve Magyar-Országban. Ki
mondhatná-meg, mely nagy kedvel
's tisztelettel fogadta őket, a' Szerze-
teseket kíváltképpen szerető szent

Her-

Herczeg, kinek minden gyönyörű-
sége volt az Egyháziakkal társolkod-
ni, azoktól a' lelki dolgokról értekez-
ni; 's azoknak nem parancsolni, ha-
nem esedezni, hogy a' Magyar Nem-
zet Istenhez térítésétől ne szánnyák
véle köz fáradságokat; kiknek a' vas
hegy tövében Kláštromot építtetvén,
annak Apáturává választotta, 's tette
Astricuſt, ki a' Szerzeteseket, mind
oktató szavaival; mind maga jó példa
adással gyarapítaná, szaporítaná,
formálná a' lelkek meg-térítésére; ke-
ves üdö vártatva az-után, Astricus
Kalocsai első Püspökké tétetett: azt
érdemelvén, mint tanult, tudos, ta-
nács-adó, okos, értelmes, 's mind Iste-
nes maga viselésére, 's tókélletes szent
életére nézve. Nem hogy Astricus a'
nagy tisztelettel meg-változott vol-
na; hanem a' ki minden böcsületét,
's tisztelségét a' Püspöki méltóság-
ban is, minden hasznát illető gazdaglá-
gából

gából, abban helyhezette; ha az-által nagyobb fáradtsággal, nagyobb hasznokra lehetne a' lelkeknek. Rómában követül küldetvén Astricus, szerencsésen követtséget úgy végezte, hogy az akkori Sýlveſter, Romai ſzentléges Pápától nyerne, 's hozná-ki Iſtván Királynak Angyal névével a' Szét Koronát, és Kereſztet; mely az Ország előbbi Sas czímere helyet lenne czímerre, és a' Magyar Királyoknak Apoſtoli méltóságok jele. Az elő Eſztergami Sebeſtyén nevű Erſeknek vakſágában, Astricus viſelte terhet három Eſztendeig, a' mikor az árvák édes Attya, nyomorúltak ſegető vígaſztalója, e' földön érdemlet jutalmának el-vételére ki ſzóllitatnék e' világból 1034-Eſztendőben Szent András Havának 12-napjan, nem aláb hetvő eſztendőſ koránál, méltó hólta után azoktól tiſzteltetni, a' kiket élteben tanított az örök-életnek el-nyeréſere.

Több

Több csuda-tételi közt, egyik az-is nevezetes, hogy halottat támoſztott Astricus.

Eletét írta Rambeck in Bened. Inchoſfer in annal. Eccleſ. Bollandus 8. Januarii. Illyés András, Sz. Iſtván Király életében.

Bóldog

Bóldog Sebestyén, Esztergami
első Ersek.

Sebestyén, Astricusnak, mint a'
szent Szerzetben, 's-mind a' Ma-
gyarok Apostoli fáradságos meg-téré-
sében tárfa, Szent Márton Klastromá-
ban; melyet szent István Király, a'
Pannónia hegyén, (a' mint nevezik)
méltó hálá adással azért építtette
vált, hogy Szent Márton segétsége-
által diadalmat vett a' párt-útókön,
az egyszer meg-ismért igazságtól, és
igaz hit-béli Kereszttyéniségtől el-sza-
katt Magyarokon. Es mint-hogy
minden tehetőséggel szüntelen azon
vált szent István, hogy a' pogány
Magyarokat, az igaz Hitre térítse, és
másokkal-is téríttesse; és a' meg-tér-
teket erősítse, két Ersekséget, és tíz
Püspökséget gazdagon fundálván, a'
Római szentféges Pápától néki ada-
tott hatalommal, akarván a' lelkek
Pász-

Pásztoriról rendelést tenni, Sebes-
tyént ki-vívén a' Klastromból, Eszter-
gami első Ersekké tévé, Krisztus szü-
letésétől-fogva Ezeredik elztendő-
ben; ki mind mély tudományára;
mind jó erkölcsére, 's mind pedig fok
szép Istenes jószágira nézve, minde-
neknél kedves, a' Királynál kellemes-
tes; ennek okos tanácsát fokban kö-
vette a' Király, a' szerént szabván szép
rendet az Isteni szolgálatra, és szíve-
ket gerjesztő nagyob aétatóságra az
Országban. Meg-tudta az okos Ki-
rály válogatni a' személyeket: azért a'
kiket Istenesbeknek, és azért Isten e-
lőtt-is kedvesbeknek tudott, vagy
külső-jelekből, cselekedetekből hitt
lenni, ő-is egyebek-felett azokat, 's a-
zok-között Sebestyént kedvelte, sze-
rette, és bőcsüllötte.

Mint-hogy pedig valamin a'melly
Atya Fiát szereti, oltorozza; úgy a' mi
Mennyei szent Atyánk, Istenünk is:

F

a' kir-

a kit izeret azt látogattya, három e-
gész Esztendeig-tartó, mind két sze-
mere-való vaklággal látogatta-meg :
az Istenes jámbor Erseket Sebestyént;
kinek szeme világtalanfága, keşerveş-
ben eshetet neki; mint régen vén Tó-
biáfnak az ő meg-firatott vakfága, an-
nyiból: hogy mint jó Pásztorinak ví-
gyázó szeme nem lehetett juháira, lel-
keben-járó lelkekre, és azért a' Római
szentséges Pápa engedelmeşből, Er-
sekségbeli tisztét, és együtt terhet
Astricusra bízá, inkább akarván maga-
nosan keveseb szám-adással élni, 's
vakfága békeşséges-tűrésével Isten-
nek halát adni. De imé az Isteni csü-
da, három Esztendő múlva Isten jó-
vóltából, szeme világa meg-térven, és
a' szent Király akarattjából, az Erse-
kég terhet ismét magára vévén Böl-
dog Sebestyén; viselte szentül halála-
ig, mely lőn Karácson-Havának
30-dik napján.

Inchof-

*Inchoffer annal. Eccl: Ung. ad an. 1000.
& 1002. Bucelin in Monol. Bened.
30. Decembr.*

F 2

Szenté

Szent Gellér, Csanádi Püspök.

A' Velenczések nevezetes Sagredusai, régi tős-gyökeres nagy Nemzetből-való Szülei, Szent Gellért nem annyira szülték; mint Istentől a' Bóldogságos Szűz Mária esedezése-által nyerték: őt-Esztendő korátúl-fogva Velenczében, Szent György Klostromában szentül neveltetvén, Baráttá lón: és az után nem sokára Apátúrrá tétették; noha akarattya-ellen; de azon tisztet kevés esztendő múlva ismét letévé: baráti akarattya ellen, tanácsosb-nak itélvén magának, hogy-sem mint másoknak gondgyát viselni: Tiszttal együtt a' terhet magáról le-tévé, indula könnyebben kívánva menni Jerusálemben, a' Krisztus járta szent helyekre; de Istennek titkos rendeléséből, nem Jerusálemben; hanem Magyar-Országban jöve. Először azért

ért Pécsre érkezvén, az akkori Maurus nevű Pécsi Püspöktől: mint Isten Angyala, nagy kedvel fogadtaték, ki őtet afféle tudós és szent embereket igen kívánó Szent István Királyhoz vivé: a' Király pedig, Fiának szent Imre Herczegnek, gondviselő, 's Istene-fen nevelő, és szent életre oktató mesterévé tévé; kit-is midőn szent Gellér minden jóban nevelt volna, úgy hogy már a' Királyi Iű szent Imre, másokat-is taníthatna: el-hagyván az udvari lakást szent Gellér, Remete életre Beel-nevű pusztában méne, az hol hét Esztendeig sanyarú életet viselt, 's holtig-is azt viselt volna, ha az Ország szűksége engedte volna; de mint-hogy az nem lehetett üdvösségesen annak szolgálattya nélkül: kényszerítették a' pusztát el-hagyván, a' Csanádi Püspökség fel-vételére; ki-nek segítségére sok-féle Szerzetesek, minden felől fietének: Maga pedig

F 3 ke-

keresztelvén, prédikálván, Iskolákat,
Templomokat, Klastromokat fun-
dálván, szegényeket segitvén; a' Böl-
dogfágos Szűz, Szent Isten Anyja,
méltó tiszteletét öregbítvén, csudá-
kat tévén, következő dolgokat
meg-jövendölvén; mint jó Páfstor,
örzötte, vezette, legeltette juhait,
igazgatta, 's minden jóra oktatta az
újjonyan meg-tért Krisztus híveit Sz.
István Király haláláig; az-után pedig
a' gyenge hitű Magyarok, mint szél-
tül-hányattatott nádak, el-hajolván,
és el szakadván az igaz hittől, 's viszszá-
térvén az okádásra, előbbi pogány-
fágra, rút zúr-zaváros zenebonát, tá-
madást indítván a' kereszttyén Magya-
rok-ellen; a' mint mind ezeket meg-
jövendölte volt sok idővel az-előtt:
a' Sz. Püspöknek Budára mentében reá-
útvén, 's őtet kegyetlenül kövezvén
földre verék, és a' kövek Iúrúfége kö-
zött, mikor már szíve dobogva alig
pi-

pihegne, szívét kopiákkal áltál öklel-
dezvén, kegyetlenül meg-ölek
Ezer negyedik Esztendő-
ben.

*Eletét meg-írta Olaszból: Illyés András,
Magyarúl, Deakúl.*

Szent Buldus Mátyr , Egri
Püspök.

Szent István, Első Magyar Királyunktól érdemessen Egri Püspökségre emeltetvén szent Buldus, érdemlette Istentől, hogy - mint jó Pásztor juhaiért: mint Apostol az igaz hitért le tenné életét, ki adná lelkét, 's Mátyrómlág el-hervadhatatlan Koronájával koronáztatnék. Ez lón tudni-illik a' mikor látná, hogy szent István Király halála után olly zúr-zavar támadna, hogy a' Magyar keresztyénség, előbbi fel-derült fenyes napját, nem csak meg-homályoltatná; hanem éppen le-buritaná; és a' fétettség fiai, a' világosság fiai ellen az okádásra, előbbi pogányfágra vízfzátért Pribék Magyarok, a' keresztyénekre támadván: ezeket, amazokat, üldöznék, háborgatnák, fogyatnák, rontanák, ölnék, 's eméltzenek; hogy e' rút

e' rút háborút le-ctillapítaná, a' keresztyénség óltalmazásaért: az akkori választott András, és Leventa Királyokhoz folyamodni, és azoknak e-fedezni kezdett. De mikor mások békével maradását oly áhétva keresné a' szent, maga hertelen vesztét találá: ki az hittől szakadott Magyaroktól Budán, pogányúl meg-kötöztetvén; de meg nem ölettetvén: mikor Budáról a' Dunán Pestre által ment volna, eggyik, és kisebb veszedelemből máfikra nagyobra akadván, az őreája dühödött pogányoktól fel-konzoltatván, dárdákkal által, 's meg-által verettetvén, ki-adá lelkét a' jó Pásztor juhaiért. Nem szenvedé sem a' boszszú-álló Isten büntetetlen az égben kiáltó ártatlan véreknek ki-ontását, szörnyű halállal vesztvén mind Leventát, mind annak egy követ fúvó pogány társáit, Sz. Buldus vér-szó-pó gyilkosít. Meg-mutatta az igaz Isté

azzal-is, hogy valamint az ő hiveinek párt-fogója, óltalmazója; úgy ezek ellenfeleinek boszszú-állója, meg-rontója. András Király pedig e' szörnyűséget látván, és mások példáján tanulván, magában tére: meg-firatá puhafágát, hogy olly fel-fordúlt állapotban a' Keresztyénfeget buzgóbban, tartozása-szerént nem védelmezte volna: egyéb-ként ő-is vesztével szaporította volna veszteket az igazság üldözőinek.

*Inchoffer in annal: Eccl: ad an: 1047.
Bonfinius rerum Hungaricarum &c.*

Szent

Szent Beztertus Mátyr, Nyitrai Püspök.

NEm csak fájátúl, de vele egy fán termett gyümölcs-társátúl sem szokott igen meszfe esni egyik gyümölcs a' másiktúl. Ugy szent Beztertus Nyitrai Püspök és Mátyr, a' fellyebb nevezett szent Buldus Egri Püspöktúl, 's egy okbúl lett Mátyrtól. Kik mindegy helyben, és mind egy Esztendőben szenvedtek a' Krisztusnak Magyar-Ország-ra-is terjett egy akolyban lévő juhaiért, az igazhitbéli keresztyén hivekért. Szent István Király, az Egyházi tiszteket tudományra, és szentlőgre nézve osztogatván; Beztertust, Nyitrai Püspökké tévé. Ez pedig, hogy tisztének fedhetetlenül meg-felelne, alatta valóit a' mint minden gonosztúl szemessen óltalmazta, úgy mind maga élő nyelvével, 's-mind eleven példájával minden

den Istenesjókra tanította: látta-is
 izive öröme hafznát fáradtságának,
 foganattyát tanításának, gyarapodá-
 sát a' Krisztus Anyaszentegyházának;
 miglen látva tapasztalná, hogy az el-
 lenféges ember konkolyát hintené a'
 jó mag föliben. El-aluvék az Urban
 Szent István Király, ki-múlván e' vi-
 lágból, és leg ottan fellyebb nyitott
 szemmel kezdé vizsza tekéngetni a'
 Magyarfág, előbbi noha lélek vesztő
 pogányfágára, hogy sem mint a' lelket
 üdvözítő igaz hitbéli álladólágra. Ket-
 tesével választának azért magoknak
 Királyokat: Andrást, és Leventát, a'
 végre, hogy azok-alatt a' keresztyén
 Magyarfágot szabadon üldöznék; és
 ha édesgetve 's hitegetve nem lehet-
 ne, kényszerítve az okádásra, pogány-
 fagra vizsza térítenék: szánván Bez-
 tertus a' Krisztus juhait a' ragadozó
 farkasoktól, a' Keresztyéneket a' po-
 gányoktól ily vesztekre ragadoztatni,
 meg-

meg-emésztenni; azoknak óltalmok-
 ra mégyen hogy már Királyokhoz ;
 de mikor Budáról Pestre által-mé-
 gyen: esik a' Pogányok kezében, és
 azoktól fel-konczoltatik, meg-ölette-
 tik: Jóval-is az-előtt meg-jövendelte
 vólt néki szent Gellér azon napon ,
 's módon leendő halálát: azért annál-
 is nagyobb kedvel, és tudva ment mint
 jó pásztor juhaiért le-tenni életét,
 és halállal nyerni az örök

életet.

Inchoffer in annal: Eccl. Ung. ad an: 1047
Bonfinii rerum Hungaricarum.

Bóldog

Bóldog Maurus, Pécsi Püspök.

Maurus, Szent Benedek Apátur Szerzetin lévő Barát, Olasz-Országból, ki-jöven Magyar-Országban: volt egyike azoknak a' Szerzeteseknek, kik leg első laktak abban a' Királyi költséggel épült Klastromban; melyet szent István első Királyunk, Szent Márton hegyén kedvelte helyen építtetett: az hol más mindennemű jólagokkal gazdagon telyes, az emberi testben Angyalhoz test nélkül-való tiszta lélekhez ilendő tiszta szüzességgel tündöklött. Melynek kézzel tapasztalható bizonyfága volt: Angyalnak Angyal baráttya, szűz szent Imre Herceg, a' mikor ez, másokat az ő, 's Attya eleiben jött Barátok-közzül, az akkori mód, és szokás-szerént, némelyet egy csókkal, mást kettővel, amazz hármasfával, ezt négyessel, egyedül pedig

dig Maurust ött csókkal köszöntött volna; azért a' mint a' Király kérdésére felelvén mondotta, hogy Maurus lett volna az, a' ki velle született szüzességét (széplő nélkül) éppen's egészlen megtartotta, és hogy azért volna néki mindenek-felett kedves. Azután fogva kezdett fokat tartani Sz. István Király Maurus felől, és annál is többet, mikor titkon latogatná fötet étszakának idején, a' Templombeli kart; melyben szoktak a' Szerzetesek énekelni, Istent dicsírven, Solósmákat: és látná hogy annak vége-utá mások ki-ki a' maga helyére elnyugodni viszsa ment volna; egyedül Maurus maradván a' karban; úgy elmerülvén az Istenes dolgokról-való elmélkedésben, hogy a' Királynak kérdezkedésére sem felelné, mint ha a' Király felől semmit sem tudna, testtel ugyan láttathatván a' karban lenni, de lélekben elragadtatván a' mennyei-

nyeiekkal társalkodni, De mint-
hogy nem mind arany a' mi fénlik,
úgy nem mind Szent az, a' ki Szentnek
látzik: hogy Maurus szentségét szent
István próba köre venné, más nap bé
menvén a' Klastromban, és a' több
egybe gyülekezett Barátok-előtt fed-
di vala Maurust a' Király, ki gondolt
fok fogyatozásokról, melyek Szer-
zeteshez nem illenének. Maurus
mind azokat nagy békeséges-tűrés-
fel halgatván semmiben nem men-
tette magát. Azért annak igazán-
való szentségében gyönyörködven a'
Király, Maurust Pécsi Püspökké
tévé.

*Lásd Meneod. 4. Decemb. Bonf. Dec. 2.
L. 2. Inchoffert ad annum 1015. Es-
lyés Andrásnál a' Sz. István Király é-
letében, Magyarúl, Deákúl.*

Bóldog

Bóldog Agofton, Zágrábi Pü-
spök:

A Gostont, (kinek vezetéke neve
Gazottus,) Magyarnak írja Fer-
rierius, fok több Auctorokkal együtt,
írván azokról a' jeles dolgokról, mel-
lyek Magyar-Országban Szent Do-
monkos rendin lévő Szerzetesek által
történének. Ifjantán azon szent
Szerzetben menvén Agofton, csak ha-
mar úgy elő-ment mind tudomán-
nyában, 's mind Szerzetességében,
hogy mind egyikkel vagy máikkal ha-
sonlónak láttatnék azokhoz, kik nála-
nál sokkal mind üdövel, és mind Szer-
zettel régiebbek volnának, és a' Kla-
stombéliek eleinek méltán 's érdem-
szerént tartatnának. Előben Olasz-
Országban, az-után Párisban küldet-
vén a' felső Oskolákra: úgy tanulta
mind a' világi bölcsesség tudományát
a' Philosophiát; és mind az Isteni dol-
gok

G

gok vizsgálását a' Theológiát; hogy vizsgálja jövőn, azokra másokat bölcsen tanítana. Azon - kívül a' Lelkek nagy hasznokra az Isten ígését fok ideig, fok Esztendőig úgy hirdette és prédikálta; hogy a' bűnösöket rettentéssel, és az Isten-felöket bátorítással; amazokat jóra térítené: ezeket, azel-kezdett Istenes jóban állandókká tenné: Mellyre nézve XI. Benedek Római szentléges Pápa, ötet Zágrábi Püspökké tévé; az hol minek-utánna Tizen-hét Esztendeig égő buzgósággal, szünetlen fáradsággal, Püspöki tiszt, és hivatalya-szerént minden Istentelenséget ki-akarna irtani alatta-valóiból; némely világ szabadosinak haragját gerjeszté magára, és gyűlölségét; melynek távoztatására vizsgálja méne Olasz-Országban. Ott sem lön nyugta a' ki a' csendes életet kívánta: mert XII. szentléges Római Pápa, nyakában veté terhét, az

Apu-

Apuliában lévő Anyaszentegyháznak igazgatását: melynek igen nagy oktatással, irgalmasággal, kegyelsséggel, és minden jószágos-cselekedeteknek gyakorlásival, elől világoskodott Tizenhárom Esztendeig. Végezetre érdemekkel, és esztendőkkal tellyes lévén, ki-szóllittaték ez árnyék világból 1332-Esztendőben: kinek mint Isten üdvözült kedvesének tisztetségére Officiumot, avagy Soloismát mondani engedett az Anyaszentegyház.

Eletét írta Sigisf. Ferr. p. 2. l. 1. c. 18.

Szent Pál, Magyar Nemzetből,
leg első Próvinciálissa a' szent
Domonkos Szerzetin lévő Ba-
rátoknak.

Pál, ki Magyar-Országban nemes
vérből származott, mingyárt
iffúságát a' tanulásokban foglalván:
hogy ezeknek nagyobb ismértelégét
el-érhetné, Olasz-Országban méne, és
Bononiában olly elő-menettel ta-
nult; hogy mind a' két-féle Egyházi,
és világi Törvényre számos Esztendő-
kig sokakat nagy haszonnal tanitana.
Midőn pedig ugyan ottan szent Do-
monkos, prédikállásával sokakat ma-
gához vonna: Pál ezeknek példájával
magában meg-indulván, ugyan azon
Szerzetben bé-véetni szüntelen kí-
vántozott; mellyet 1221-Esztendő-
bē meg-is nyert. Ily nag' Attya oktató-
sa-alatt úgy elő-ment dolgaiban, hogy
ugyan

ugyan azon Esztendőben a' Bóldog
Sadoch, és más három társaival azon
Szerzetet által-hozta Magyar-Ország-
ban: a' ki buzgó szeretettel, gyakor-
óhajtással, nevezete; és ezen Szerzet-
ből Magyar-Orzágnak első Apostola,
és az Isten Igéjének el-választott hir-
detője, jött Lauriában: avagy inkább
Győr Városában, olly buzgón, és aé-
tatosán prédikállott, hogy kiváltkép-
pen-való tudománnyal tellyes három
Iffiak az ő Szerzetiben bé-fogadtatni
könyörögnének. Ugyan ottan Ma-
gyar-Országban Veszprémbe Kla-
strot építtetett. Midőn pedig a'
Kúnokhoz az igaz Hitnek prédikállá-
sára készülne, elsőben meg-vettetett;
de újonnan bé-menését okossággal
próbálta, el-annyira: hogy azoknak
két Fő Hadnagyit, úgy mint: Brutust
és Bibregét, más ezer alatta-valóival
meg-kerefsztelte; a' Bibreget pedig An-
drás nevű Magyar-Ország Királya

tartotta a' kerefsztelésben. Hűsz-
Eszkendő közel már el-tölt volt, az
mellyekben Pál a' Kúnokat, a' Magya-
rokkal edgyütt az Isten Törvényére
oktatta, 's tanította; de midőn Magyar
Ország a' Tatárságtól pusztítottatnék,
és az Isten szolgálai üldöztetnének, Pál,
jó tárfaival eggyütt a' Templomban
futott, az hol dühös ellenfégitül fel-
találtatván, meg-ölettetének: Pál,
dárdákkal által-verettetett, feje, szár-
törésével, a' Kúnoknak első Apostola:
három rendbéli; úgy-mint Máty-
romságának, tanító Doctórságának,
és éppen meg-tartott szűzességének
koronáját el-nyerte; 2242-Eszkendő-
ben, Böjt-elő Havának 10.
napján nyugodott-el
az Urban.

*Irta az ő életét Ferrar. és Staiell 10. Feb-
ruarii.*

Bóldog

Bóldog Eufébius, Esztergami
Káptalanbéli személy, és Reme-
te Szent Pál Szerzetének első
Próvinciálísa.

NEmes vérből származott Eufébi-
us, mingyárt gyermekfegétül-
fogva jövendőbéli jámborságának vi-
lágos jelét mutatta. A' ki midőn már
mély tudománnyal, és okofsággal fel-
ékesített volt, Esztergami Kápta-
lannak személyi közzé, bölcseségé-
nek, és aétatóságának érdeme-által
számláltatott. A' mely méltóságban
kiváltképpen az irgalmafságnak dol-
gaira úgy igyekezett, hogy fokakat a'
Remetek-közzül magához híván, ö-
keteledellel táplálná: végtére ezeknek
fanyarú életekre nézve magában meg
indulván, azoknak nyomdokit követ-
ni kívánva kívánta; mellyet meg-
nyervén a' fő Város Kánonokitól, az

G 4

hár-

hármasharangnak Pitifisz nevű püsz-
tájában ment 1246 Esztendőben: az
hol minden gondgyaitúl üressedvén,
Istenhez nyújtandó buzgó imádsá-
gokban, és a' Mennyeiek tiszteletibé
foglalta magát. Midőn pedig egy
étszakán imádságit buzgóbban vitte
vólna véghez, egynehány-béli tűze-
ket, ide 's tova az erdőn futkosni, és
azoknak lángjait újjonnan őlözve men-
ni, déli verő-fénynél tisztábban fénle-
ni látván, csudálkoznék; imé a' Szent
Lélektől meg-intetett, hogy azon
lángok nem mást; hanem a' püsztabá-
lévó Remeteket jelentenek, kiket Isten
a' Klastromi életre őlözve hozni akar-
na. Mellyet midőn Istennek csudá-
latos jelenésének magyarázott vólna,
leg ottan hatot a' társai közzül, kik
közellebb voltak; magához híván, Pi-
lisben a' Szent Kereszt Templomát, a-
zon kívül Klastromot építtetett, és
ugyan ottan a' Klastromi szent életet
el-

el-kezdvén, ezen Szerzetnek első Pró-
vinciálisává tétetett; a' ki hogy azon
Klastrombéli életet, a' szent Agoston
Regulái, és rendi-alatt meg-erősíténé,
Rómában a' Pápához menvén, és a'
Bóldog Aquinas Tamással, a' ki akkor
Rómában vólt, a' dologban fáradoz-
ván, kívánta azt, hogy azon állapot
Veszprémi Pál Püspökre bizattatnék;
mellyet véghez-is vitt. Húsz Esz-
tendeig ezen tiszttiben, életének tö-
kélletességével el-járván, 1270-Esz-
tendőben ártatlan lelkét Istennek
ajánlotta.

*Ir ennek életéről And, Eggerer in reli-
quis annal: és Sigif: Ferrarius.*

Zorárd Szent András, Trencsé-
ni Remete.

Zorárd, nemtelen szüléitől-
való e-
redetű, Istenes erkölce, sokféle
jószágos-cselekedetivel ékesítette, és ne-
mesítette; Remete életnek szereteté-
től el-ragadtatván, mikor hallaná
hogy Magyar-Országban, Szent I-
stván Király Apostolkodása-után, 's
az-által a' Keresztynség szaporodnék
's gyarapodnék, és hogy oda minden-
felől sok tudós, és szent életű Egyházi
emberek sietve gyülekeznének, az I-
sten e' földön plántált Szőlőjében
munkálkodni; ő-is el-hagyván Len-
gyel-Országot, Magyar-Országban jö-
ve, és a' Nyitra mellett lévő Zobori
Klastromban, (mellyet Szent István
Király szent Hyppolitus Mátyr ne-
vére építtetett vala) az akkori abban
lévő Fülep Apátúrtól bé-kéredzke-
dén, 's bé-vétetvén, leg ottan Zorárd
neve

neve helyet András nevét valóftot-
ta, hogy nevéül-is meg-ismernék
szent András kereszttéről, 's annál job
kedvel viselné a' melly kereszttet kelle-
ne viselni egész életében; de annál
szenteb, és sanyarúb magán-
való éle-
tet kedvellet, el-menvén Trencsén-fe-
lé, találá Szkalkán a' Vág le-folytában,
a' még ma-is meg-lévő Barlangban
menn; melyben meg-voná magát,
sanyargatá testét, el-annyira, hogy
három egész napig-is egy morsát nem
ennék, és nem csak a' negyven-napi
böjtöt negyven dió étellel; hanem a'-
hoz más negyvent adván, el-tölténé.
Napokat, 's étfakákat alatlan töltött
az imádkozásban; még pedig olly me-
sterfeggel, hogy púha párnája helyett,
egy cserfa törőkört meg-hegyzett fa-
szegekkel, és éles nád darabokkal
rakott-meg a' végre, hogy-ha Imád-
ságában el-találna akarattya-ellen szen-
deredni, a' szegekben ütköztvén fel-
ébred.

ébredne. Feje-feliben pedig valami
abroncsra négy felől, négy követ kő-
tött, hogy valamelly-felé hajlana el-
szunnattyában, feje a' kőben ütköz-
nék, 's álmát felejtene. Iszonyú volt
csak látni-is mi lehetett, 's melly fáj-
dalmas szenvedni a' mit ez a' Remete
szent András szenvedett, mikor nem
csak az ágyékit; hanem oldalait egész
hólna-allyáig hegyes vas láncz, szőr-
fák annyira szorongatta, hogy az hús
helyet oldala csontyaig hatna, a' vas
láncz; a' mint hólta-után látszott:
mondhatom eleven Mátyrnak, ki
Nyitrán szent Emeramus Templomá-
ban: (kit Bóldog Giséla, szent István
Házas-társá építtetett) bőcsülletessen
temettetett. Bóldog ki-múlása nap-
ját Szent Jakab Havának 27-napján
emliti szentül minden Esztendő foly-
tában a' Keresztyén Magyar

Anyaszentegyház.

Eletét

*Eletét írja Surius. Inchoffer ad annum
1009 Proprium Ord: Camald: Ran-
beck ord. S. Ben.*

Szent

Szent Benedek Mátyr, Tren-
cséni Remete.

Szent Benedek, Zorádnak hasonlő életű társa, de a' Szerzetes életnek tökéletességében tanítvánnya: a' mint a' szentségnek parancsolatit, úgy formációját ő tőle vette, és követte a' Remeteféget: még pedig azon egy helyen Trencsén mellet-való Szkalán, most-is meg lévő barlangban, mind fanyarú böjtöléssel, mind alutlan vigyázással, mind szüntelen imádkozással jó Mesternek tanítvánnya. Ma is meg-láthatni a' szent Benedek lakta barlangot, és annak látásából szívbéli aétatóságra indulhatni, az hol ma-is meg-lát/zik, szent Benedek imádkozásban ki-terjesztett kezei miképpen ki-koptatták a' kő-sziklát. Három Esztendeje múltván Zorárd halálának, a' tolvajok magokkal el-hitetvén: hogy fok pénzt találnának a' Szent Re-

Remeténél, hogy azt el-vonván magokévé tenék, reá útának Sz. Benedek-re, és őtet kinozván, kezdék rángatni, hurczolni, végre a' Vág partyán meg-ölék, és a' folyó-vízbe veték. Mind ad-dig fel nem találhatták a' Szētnek holt testét, a' kik élteben ismérték; miglen juta eszekken mint szemmel látott dolog, hogy azon egy helyen minden Isten adta napon láttatnék egy Sas; mint-ha valamit nem annyira lesne 's keresne, mint ott lévő valamit őrizne, erről kezdvén gyanakodni, ne talám a' testhez gyülekezni szokott Sasoknak egyike, a' szent testet érezné 's őrizné a' vízben. Buvárt küldének a' vízben: azzal kereftetvén a' viz-alatt azt a' drága kincsét, kit csak hamar fel is találá, és a' leg közeleb-való partra ki-húza mindenek méltó csüdájára a' kik látták, hogy a' test egész Esztendeig lévén a' viz-alatt, olly éppen, és egészen maradott, mint-ha csak az-előtt

előtt egynéhány órával holt volna meg: Ugyan-is kicéloda a' ki nem halotta, 's látta csudálta volna, hogy afféle rothadatlanfág egyik jele a' szentlégnek. Fel-véteték 's vitették Nyitrára, el-temeték szent Emeram9 Templomában azon koporsóban, melyben az ő mestere Zorárd teste nyugodott: így tellyesedvén rajtok, hogy a' kik egy-mást szerették éltekben, holtok-után sem szakadnának-el egy-mástúl. Végtere-is egy helybül együtt támadván-fel testben, az Angyali trombita szóra, és bé-menvén együtt az Angyalok és üdvözült szentek társaságában; az hol ha valahol másut hallatik ama' Soltári Enek: *Ecce quàm bonum, & jucundum est fratres habitare in unum*: Imé mely jó, és mely gyönyörűséges, az Atyafiaknak, 'sholtig egy-mást szeretőknek, holtok-utá is örökké együtt lakni.

Ranbeck in Calend. 1. Maji. Surium &c.

Bóldog

Bóldog Mauritius Csáki, Dominicanus.

Mauritius nagy Nemzetből; mái napiglan-is Méltóságos Csáki Magyar Urak véreből származott, kit, nehézkes Annjának megjelentvén a' Bóldogfágos Sz. Szűz, Isten Anyja, Isten és ember előtt kedvesnek lenni jövendőlt. Ifrianta aétatos imádlágival a' mint kezdette, úgy is végezte deákfága tanulását; és ha mi üdöt lophatot magának a' világi tudomány tanulásátúl, imádlágban töltötte azt el; vagy az Isten-felő Szerzetesek (kiket igen kedvelt) szent társalkodásiban: vólt az ideje, hogy Attya házánál 's Kastélyában térdre esvén, kérne egy Dominicanus Barát frátert, hogy a' Szentek életéről beszéllene előtte; kinek beszédet olly égő szűvel 's figyelmetessen halgatta; hogy örömében köny-hullatási ki-

H

for-

forranának izemeiből, és már akkor fel-tette magában hogy mikor arra leendő elég ideje engedi, maga-is Szerzetessé lesz. Mellyet ő, annak ideje el-jöven, el-is követett volna, ha ezen el-tökéllet szándékát édes Attya néki meg nem gátolta volna, kitől házasságra kényszerítettett, mátkájúl néki el-jegyeztetett Magyar-Ország Amadeus nevű Palatinusfia Leánya; de noha a' jó fiú ezaránt-is ugyan engedelmeskedvén Attya parancsolatjának, hallasztotta előbbi szándékát; de meg nem változtatta: mert három Esztendőt el-töltvén szentül mindketten a' szent házasságban, köz-akaratból el-rendelék dolgokat, hogy Mauritius Házastársa az Apácák közzé menne; a' Férje pedig magát a' Dominicánusok Klastromában el-rejtené. Ez így lévén, magok között el-végezven, mikor szintén ideje volna, hogy fel tett szándékjokat a' szent házafok cse-

cselekedettel tellyesítenék: meg-lájdítván azt Amadeus, és tudván, hogy Mauritius fel-tett szándékjátúl el nem foghatná; hanē ha meg-fogatná: meg-fogattatván tömlőczözteté; de azzal magával tehető külső szabadságát elvévén, belső kívánságát 's fel-tett szándékát el nem vehette. Más fél-esztendeig tömlőczbē tartó nehéz próbaja után is meg nem változván, előbbi szándékjában, szabadon bocsáttatik Mauritius, meg-engedtetvén néki, ő látná mit cselekednék; ő pedig azontúl béméne a' szent Szerzetben: melyben hogy a' testnek Lélek ellen való rúgodozását, leg-aláb rúgodozni szokott kívánságát meg-zabolázná, minden hús ételtül harmincz-esztendeig eltúltá magát; azon-kívül hogy gyengē tartható testét éjjel és nappal szüntelen szőr sák viseléssel fanyargatta. Váczon ajtók bé-téve menvén bé a' Templomban, izokatlan világossággal

környűl-vetettetvén, az egész étfazakát imádkozván töltötte. Utólyáraki-múlván ez árnyék világból 1336. Esztendőben, Bőjt-más Havának 20. napján, Győröt temettetett; mind életében, 's-mind hólta-után csudálatos.

*Bolland. 20: Martii fol. 257. Sigism.
Ferr. ord. præd.*

Ból-

Bóldog Buzadus Bánffi, Mártyr.

Buzadus Nemes Bánfi Familiájából, Magyar-Országban nagy gazdagfággal bíró ember, életének már nagyobb részén minden gazdagfágit, kincseit, és ezeknek gyönyörűségét meg-vetvén, Fejedelemségi méltóságának el-hagyásával, szent Domonkos Szerzetében 1233. Esztendőben, szent életet élni kezdet; az hol az Isten Igéjének fő hirdetője halatott. Midőn pedig a' Tatárok Magyar-Országra rohanván, az Isten szolgaira erőssen dühösködnének, úgy annyira: hogy az egész Szerzetesek más helyre-való szaladások kal kénserítettnek életüket meg-tartani; Buzadus, hogy a' Kereszténységnek lelki biztató Attya maradhatna, azon Szerzeteseknek elől-járójátúl kívánva kívánta, és kérte, hogy a' többi el-me-

H 3

nen-

nendő Szerzetes társaitól el-marad-
ván, az ott maradt keresztyénség-
gel életét élheffe: ezt meg-nyervén, a'
népet mi érettünk meg-hólt Krístus-
ért meg-halni szüntelen biztatta, és
bátorította, magapedig a' Templom-
béli óltár-előtt keresz-t-módra ki-ter-
jeszkedvén: köny-hullatásbeli imád-
fáigival magát éppen égő áldozatra ál-
dozta; és ugyan ott az ártatlan vért
szomjúhozó Tatárfágtúl, Ezer két száz
negyven-harmadik Esztendőben, Ka-
rácsón havának nyolczadik napján
meg-ölettetett; Tatárfágnak el-mene-
tele-után, midőn tülle el-távozott
Szerzetes társai vissza jöttek volna,
dárdával által veretve, fej-nélkül ta-
lálták Buzadust, kiknek fájdalmat ö-
regbítette ezen eset. Midőn egy a'
társai-közzül, ennek halálát siratta
vólna harmad napi könyhullatásival,
lelkében el ragadtatott, és társától, kit,
olly keferveffen siratott, ezt hallotta
mon-

mondatni: *Nonne & Christum oportebat
pati, & sic intrare in Gloriam suam:* Nem-
de nem a' Krístusnak-is kellett előbb
ízenvedni, és úgy menni az ő düclőf-
ségében. Nem érdemes e' világ fáj-
dalma a' jövőendőbeli düclőfségre. Kik-
kel meg-intetvén, az-után nem kefer-
geni; hanem örülni Buzadusnak
kezdet.

*Irt életéről Sigif. Ferr. L. 1. c. 7. Frid:
Steil: in Ephe: Dom: 8. Decad. Lean-
der. Malvenda 1242-Esztendőben,
Plodius 332-dik részében.*

Bóldog Ilona szűz, Szent Domonkos Szerzetéből.

Ilona, Magyar Nemzetből, Sz. Katalin Klastromában, melly 1222. Éiztendőben Veszprémben építtetet, tiszta Szerzetes életet élt 's ugyan ottan 4. Béla Magyar-Ország Király Leányának, úgy-mint Bóldog Margitnak, jószágos cselekedetekben oktatója, egész természet-felett való szentfégelláttatos élt. Meg-akarván bizonyítani Krisztus Urunk ezen szentfeges életét, midőn keferves kín-szenvedéferől: melyen elmélkedett volna, kezeire és job oldalára maga sebeinek béllyegét csudálatossan nyomta. Midőn szokott imádságiban idejét töltötte volna, gyakorta testetűl az Egben emeltetett, és menybéli musikák-tűl annyira vígasztaltatott, hogy egész testének erejétűl, 's minden érzékenyiségétűl meg-fosztatott. A' Szent

teket

teket olly felelemmel, es buzgó szertetteltisztelte, hogy azoknak hozzá szólásokat érdemlette. Midőn eijel Imádsági-alatt lelkében el-ragadtatott volna, látván a' Krisztusnak képét a' kereszt-fáról le-ereszkesdni, azont Ilona úgy meg-ölelte, hogy senki őszve futott társai közül karjait tőle el nem választhatta mind addig, míglen maga más nap dél tájban elméjére térvén, előbbi helyére tette volna. Nagy aétatóságnak buzgóságával kívánta, Krisztus Urunk testének, és vérének szentiségét, mellynek midőn egyszer magához vételel lelki Attyátűl meg nem nyerhette volna, annál inkább kívánta, és őhajtotta; hogy maga Krisztus Urunk láthatóssan adta neki az Oltári szentiséget, lelki Prófétaíással, vakok, és a' betegek gyógyításában úgy meg-áldatott vólt, hogy csak illetővel-is testi fájdalmakat gyógyított, 's orvoslott, hasonló-képpen a' meg-

H 5

szá.

száratt szíveknek zöldfűvet adott;
mellyekért ne talántán másoktól
szentnek mondattatnék, azontúl fő-
dőzni, és mint egy titkolni kezdette.
Halála óráján ezen tekintetes Meny-
béli vendégnek, Krisztus Urunk elei-
ben jöven, a' Bóldog halhatatlanság-
nak életére 1270-Eszkendőben, Szent
András Havának 9. napján szállítot-
ta. Halála-után-is fok csudákkal
temetélét ründököltette.

*Ir életéről Sigis. Ferrar. Lib. 1. c. 1. Frid.
Steidl. in Epb. Dominici. &c.*

Ból.

Bóldog Antal, Szent Ferencz.
Szerzetének harmadik rendé-
ből.

MAgyar szüléktől-való Antal Ba-
rát, szentségének kezdete volt
Jubilæum, avagy tellyes búcsú véget
Romában menete; mert Romában
nem kevés ideig, nem-is egy két Elz-
tendeig a' Szenteknek tetemít láto-
gatván, és méltó tisztelettel illetván
Istent, ki az ő dicsőült Szenteiben di-
csőíttetik, imádná, a' Szent Lélek fí-
vét meg-fzálván, Szent Ferencz Szer-
zetében kívánczók, és bé-vétetek.
Mint-hogy pedig ez a' jó Fiú, kedves
Attyát e' földön élteben nem lathatta
szent Ferenczet, ennek hideg tetemét
látni koporiőjához kívánczozott, bo-
csáttatott, (zarándokoskodott Affli-
umban: az hol fel-tett szándéka aéta-
toságát végezvén, és vízfíza-térvén,
Fulginiumban meg-betegedett, és
kiván-

kívánczván, bé-vétetek a' Szent Lélek Ispitályaiban a' több abban lévő betegek közé ; ki mikor látná, 's magán-is tapasztalná az ott valóknak a' betegekhez az Isteni szeretetből származott nagy gondviseleléket, kezdé szívében gerjedezni, 's gondolkodni; hogy azok volnának a' kiket Isten kivált képpen meg-áldott azzal, hogy a' mit efféle kisedekkel, el-vetettekkel, magokat sem bírható betegekkel tennének, mind azokat magával Istennel tennék; azért magában fel-fogadá hogy-ha meg-gyógyúlna, egész minden erejét, 's életét a' szegényekkel való szolgálatban akarná tölteni. A' mit betegségében fogadott (melly köz dolog a' betegek-nél) egészséges korában bé-is töltötte, mellyről mások hamar el-felelkezni szoktak: mert meg-gyógyúlván, nem immár magának; hanem más felebarátinak akart élni, tudván hogy azokban, az ő szegé-

gényit kiváltképpen szerető Istennek élne; Istenért a' betegek szolgálatyokban éjjeket, napokat alutlan vigyázva, fáradhatatlanúl töltött. A' betegeket, mint édes Anya gyermekét, úgy tartotta, táplálta, tisztogatta, ápolgatta, vigasztalta mind addig szűnetlen, míg a' jó Istennek (ki a' melly fiát inkább szereti, azt több csapásokkal éregeti) tetízenék az ő kedves szolgáját, ísmég újonnan próbálni, súlyos betegségekkel bocsátván reá; mellyeket nem csak nem tűrhetetlenül, jajgatva, 's keseregve; hanem vígan örvendezve szenvedett holtig; a' mikor mind idővel, 's-mind érdemmel tellyes 1398-Efztendőben Pünkösdi-havának 13-napján, az ő szenvedésének el-vejendő Koronájára hívattatnék. Teszte az Ispitály Kápolnájában, az hol a' betegeknek szolgált tétetett-le; olly csudálatosképpen láttatván, hogy a' melly éltében a' sok
nya-

nyavalyák miat nem mint egy seb, ha-
nem fekély volna, halva egészlen lát-
tatnék: kinél sok más csudák-is
történtek.

*Bollandus 13. Maji fuscè fol: 252. Va-
dinus To: 4. an: min:*

Ból

Bóldog János, Szent Domókos
Szerzetéből, Magyar-Ország-
ban Próvincialis; és az-után
Bósnai Püspök.

I Anos, Osnaburgumi Tartomány-
nak, Wildeshenli Mező-Városból
származott. Iffianta hamar elme;
mind más fele deáklágat, mind ez-
után Philósophiáját, végre mind Egy-
házi, mind világi Törvények tanulá-
sit dicseretessen el-végezvén, és Do-
ctorlágra emeltetvén, nem csak má-
sodik Fridericus Római Császárnak;
hanem az akkori szentséges Római
Pápának-is nagy kedvében vólt; min-
denektúl, másoktúl-is nagyra bőcöl-
tetvén. János pedig mind ezeknél
a' világi bőcölletes tiszteleteknél, az
egy Isteni szolgálatot nagyobra bő-
cölvén: meg-veté a' világ pompáját,
's választá a' Szerzetes alázatóságot,
mikor

mikor a' néki meg-jelent Bóldogfájos szent Szűz, Isten Annyátúl mutatott Dominicanusok habitusát, Szerzetes öltözetet, Istennek szentelvén abban magát, választotta: Szerzetes korában, hogy hová tovább terjesztené az Isten méltó tiszteletét, Magyar-Országban kívánt jöni, és jött-is az Evangélium hirdetéjére; melyben olly Apostoli méltóságot mutatott, hogy nem más külföket, Isteni Szerzetben meg-hülteket élelőzhetne, hanem magával egy szerzetbelieket-is gerjeszthetne: azért a' Magyar-Országbeli Szerzeteseknek Provinciálisává mindenek egyenlő választásával téteték; kiket azon gondos tiszteben, oly Atyafiúi szeretettel, olly szelíd kegyességgel; oly szemes vigyázással; de mindenek-felett oly maga Istenes jó példa adásival igazgatott, hogy nem mint Fejek; hanem mint közzűlők egyyik, vélek egyyütt munkálkodván,

az

az igaz hitnek gyarapítására biztatná, inditaná. Ezt halván kilenczedik Római szentléges Gergely Pápa, parancsolá, hogy ez az égő gyertya, magasabb gyertya-tartóra tétetnék: János erővel-is a' Bólsznai Püspöklégre emeltetnék. Nem mondhatták ugyan a' felől, hogy *Episcopatum desiderat*, Püspökséget kívánt; de igassággal mondhatták, hogy *Bonum opus*; a' nem kívánt Püspökségben jó dolgot kívánt, mikor az el-múlándókért örök jutalmat; mikor, a' mint Cantipratanus bizoníttya, Elztendő-béli jóvedelme nyólcz-ezer gira ezűstnél több lévén, abbúl igen keveset tartván házi szükségére, a' többit a' szegényekre osztogatta. Püspöksége nehéz terhe alól ki-szabadulván, hogy már nyűgodalmasb életre kéredzett a' Szerzetben vízfza menni; de a' terhet magáról le nem rázta; hanem másra változtatta a' szent Szerzetnek negyedik Generá-

I

lisá-

lísává válaltatván 1241-Eszkendőben; mely annyival nehezebb tisztiben, mennyivel nehezebb egy széles e' világra terjett Szerzetnek, hogysem egy Tartományban rekesztett, és határozottatott Püspökségnek gödgyát viselni, tizen-egy Esztendeig töltött szünetlen fáradozása-után ki-szóllítaték az örök-nyugodalomra 1253-Eszkendőben; mind élteben, 's-mind hólta-után csuda-tévő bódogult János.

*Sigisf. Ferr: de rebus Hung. p. 2. l. 1.
Chron. ord. 6c.*

Szent

Szent Piligrinus, Laureacomii
Püspök, Magyar-Ország
Apostola.

GEysa, a' Magyarok utolsó Herczege, még pogány korában a' keresztyénségnek valami izikráját érezvén szívében, azon volt, hogy a' szomszéd Tartományokból a' keresztyéneket Magyar-Országban ki-hiná, és lakójúl-is bé-fogadná. Mindenek előtt pedig Pilegrinusnak Laureacomii Püspöknek íralevelet követé-által, kéretvén, hogy jöne, és a' meg-térendő Magyarokat tanítaná a' keresztyénségben-lévő igaz hitre, igérvén mind maga meg-térését, 's mind ő miatta minden szabadon meg-térhetne a' keresztyén hitre. Hogy pedig az Herczeg mindenek-felett, és ez előtt Piligrinust hívatta, két oktúl vitettetettarra: Egyiktúl; hogy an-

I 2

nak

nak el-hírefedett, 's Isteni csudákkal-is
tündöklő szentségét hallotta. Má-
fiktúl, hogy másoktúl értette volna
Piligrinusnak eleivel jól tettekért, a'
Magyarokhoz-való hála-adó kötele-
ségét, és azért gondolta, hogy ez hála-
adólagra-való okot és alkalmatosságot
meg nem veti, 's el nem mulattya a'
szent Püspök: mert midőn Rudigerus
de Pachlam nevezetes hadi Férfiú (ki-
nek nemzetiségéből agazott Piligrinus)
Henricus Császár kedvéből ki-elvén,
tisztétől meg-fosztatván, szám-kive-
tésben küldetett volna Magyar-Or-
szágban, sok jót tettek akkor véle a'
Magyarok, és azzal méltó hála-adásra
kötelezte maradékát, Attyafiait, és
vér-szerént-való rokonit. Ezt for-
gatván világi 's emberi módon Gey-
sa elméjében, reménlette, hogy illy bá-
rátságos hívására Piligrinus magát
meg nem tagadgya: Piligrinus pedig
a' szent Püspök, fellyeb emelt érte-
a'

lemmel, hogy nem csak világi kölcsön
séggel: *do ut des*, ha adóz, adok; hanem
lélek-szerént 's tilztekéből kötelessék
a' Laureákomi Püspökök, hogy lel-
kek meg-térítésében segítségül légye-
nek: *Gracis & barbaris*, személy válo-
gatás-nélkül mindeneknek; annál-is
inkább a' szomszéd Magyaroknak,
mint nagy reménységgel a' közönfeges
kereszttyén Anyaszentegy-házban,
mint Kristus jó Pásztor aklában téri-
tendő Kristus Juhainak; melyre néz-
ve minden további várakozás, 's üdö-
vontatás-nélkül röpüle inkább, hogy-
sem jöve a' szent Püspök, a' Magyarok
pogányfágból kereszttyénfögre térí-
tése, és csak hamar leg-is először
az Herczeget Geysát, és az-után ke-
vés vártatva, öt-ezer Magyart, a' szent
kereszttség-által szülé újonnan Isten-
nek, kiknek mint Kristus juhainak
annyi aklot, a' mennyi Templomot
éppítettvén, és azokat az Isten Igéje

prédikállásával éltetvén, legeltetvén,
és mint igaz jó Pásztor, azoknak még
tudatlanoknak szemmel látható Iste-
nes jó példa adásával előttök menve,
őket vezetvén, lón méltó okból a'
Magyarok Apostola.

*Raderus S. J. in Bav: S. p. 13. fol: 81.
Inchoffer in An. Eccl. ad An. 990.*

Szent

Szent Albert Püspök, Magya-
rok Apostola.

NAgy nemből, Cseh nemzetből:
Gróff Slaunicus nevű Atyától,
Stæzisláva Anyától származott Szent
Albert, kit kisedéségetül-fogvást ma-
ga mellett, 's udvarában szentül nevel-
tetett, és mind addig tartatott a'
Magdeburgumi Albert nevű Ersek
(nem kereszt nevén Voitechusnak;
hanem Bérálásban vett Albert ne-
vén akarván őtet hívattatni) míglen
tanúságát dicséretessen el-végezné.
Meg-halván azonban Difimarus Prá-
gai Püspök; azon Püspökségre Szent
Albert, akarattya-ellen emeltetett;
mellyet úgy viséle, hogy mind az A-
nyaszentegyháznak nagy, és hasznos
elő-menetelére, mind az Isten szegé-
nyinek nagy segítségére volna, kik
közül minden napon tizen kettőt tar-
tott asztalánál. Az ő vetett ágya a'

I 4

szá-

száraz föld, púha vánkosa a' feje alatt kemény kő; másokhoz kegyes, magához kemény. Mivel pedig a' mint Űdvözítők mondotta, hogy a' Prófeta nem kellemetes a' maga hazájában; úgy ez Apostol sem lévén kedves Prágában: látván ott az engedetlen nyakas népnek ellene-való dúl-fulását, a' Római szentséges Pápától kért, 's nyert engedelemből, először szent Bonifácus Klastromában őt-Eszteig élt mint Szerzetes. Másodszor, kívánván a' pogányok Istenhez térítésében fáradozni, és azzal a' Mátyromlágnak koronáját érdemleni, a' mint meg-jelenvén, 's jelentvén a' Bóldogfájos szent Szűz Isten Anyja, azont Geysa Herczegnek; ehez Magyar-Országban jöve szent Albert oly kívánt szerencsére, és a' szűkölködő lelkeknek szűkséges-képpen; hogy mind magát a' szent Piligrinustól meg-kerezteltetett Hercze-

get,

get, és ennek öt-ezer népét a' megismért igazságban, igaz keresztyéni szent hitben erőssitené, és ezekhez száma-nélkül sokakat térítene a' Krisztus aklában. Lőn azonban Menyből adatott Istentől a' Magyaroknak kívált-képpen-való áldása, születék Geysa Herczegnek, Herczeg fia: Űdövel a' Magyarok első Királya, kit szent Albert Mennyei jelenések, 's jelentésekből Istvánnak kereszttelt, ki minek-előtte ezzel mint arra meg-űdöstelennel, dajkálkodot az Evangéliom által újjonnan született Magyar keresztyénfeggel: Űdövel az - után gondviselése-alá bízattatott kis Herczeggel szent Istvánnal. Ezt mint szeme világát úgy őrizvén, mint nagyra 's Királyfágra menendőt úgy oktattván; mint Isten 's ember-előtt kedves nagy Szenté léendőt, mindenmű tökéletességre tanítván szent Albert: midőn látná hogy mind az

I 5

Istá

Ífú Herczeg emberkornira nevelkedett, és olly okos és tudós volna, hogy másokat is oktathatna, taníthatna; mind pedig a' Magyar kerefsztyéniség az igaz Hitben buzgó volna, hogy más fok szűkölködő Lelkekkel is jót tenne, méne Lengyel-Országban, kiknek hitekben-való gyengeségeket, hol élő nyelvel tett tanítással; hol eleven példa adással támogatta, gyámolgatta, gyarapította; három-Eltendő-által. Az-után Gnesnai Erlekedést Redzivilnak engedvén, méne Apostolkodni Prusziában, az ég alatt s föld felet lehető bálványok egyik birtokában, esmidőn azokat embertelen emberek, vad, és vak pogányokat, kerefsztyén tanításával az üdvösség útjára igazgatná, a' világ fiai szokott jutalmazását, jókért gonoszal fizetést érdemelvén; mikor szintén azoknak üdvösségekért a' Szent Oltáron áldoznék Istennek, azoktól

lán-

lanczakkal, és dárdákkal által veret-
tetvén, s feje el-vétetvén, Mártyr-
romságot szenvedett.

*Bolland: 23. Apr. Surius. Proprium SS.
Hungaria & Polonia. Inchoffer ad an.
989. &c.*

Szent

Szent Gaudentius Püspök ,
Szent Albert Rokona, és Ma-
gyar-Országai Apostol tárfa.

MInd vér-szerént , 's-mind egy
Szent Szerzetbeli életekre nézve
Atyafiaok lévén Szent Gaudentius,
és Szent Albert Püspökök, Magyar-
Országban-is együütt Apostolkodta-
nak, fáradtanak, izzattanak, és csak
nem Lelkeket adták a' lelkek meg-té-
rélében. Valamint Gaudentiuft O-
lasz-Országból magával vitte Albert
Cseh-Országban, és helyhez tette a'
Breunomi Klastromban; (mellyet a'
Boleslaus *Pius* nevű kerefsztyén Her-
czeg nagy költséggel építtetett, és
gazdagon fel-ékesíttetett) hogy ott
a' Szerzetelek-között tanúlná az Iste-
nes életet, a'mellyre valaha másokat-is
tanítana; úgy ötet magával Magyar-
Országban hozta, hogy itt az igazán-
való kerefsztyén tudománynak, és I-
keni

steni bölcseségnek Oskolájára venné,
és tanítaná a' Magyarokat. Gauden-
tius vig kedvel, és nagy örömmel fog
a' dologhoz, mellyre a' benne mun-
kálkodó Isten Lelke tűzétől régen
gyulladozott, kívánczozott, óhajto-
zott. Magán próbálta, hogy vala-
mint nem lehet embernek egy nehe-
zebbe-e' földön a' várakozásnál; úgy nem
lehet nagyobb szüve tölt kedve, mint
várakozásának meg - szünése az-
zal, hogy a' mire szíveffen várakozott,
azt kedve 's kívánsága-szerént el-nyer-
hetvén el-vehette. Gyermekegétől-
fogva áhétozta Gaudentius a' Lel-
kek meg-térését, kívánta hogy azok
meg-térítésében egy eszköz lehetne,
és mások-által-is érdemelhetné: Az-
ért mint a' szomjú Szarvas a' forrásra;
úgy ő-is sietet égő szíve szomjúsága
óltására; járt, költ, futozott a' vad lel-
kek vadászásában, és Krisztus igája
könnyű terhe alá hódítgatva fogáin-
ban.

ban. Nem lőn haszontalan fáradtsága: nē is lelki vígasztalása-nélkül teste szakadása: magán érzé tellyesedni Krisztusnak amaz ígérétit, hogy: Bóldogok a' kik éhezik, és szomjúhozzák az igazságot, (mi lehet pedig igazságosb dolog; mint a' teremtettt-állatot Teremtőjének; embert Istennek; szolgát Urának szolgálattyára hajtani?) mert űk meg-elégítettnek: a' mint Gaudentiusnak lelkek űdvőtségét éhező, és szomjúhozó szíve akkor láttaték meg-elégítettetni; mikor nem látná az addig fogot gazdag prædán kívül mit többet kívánhatna, nem lévén a' Krisztus aklán kívül a' kit Magyar-Országban abban bé-foghatót láthatna. Minek-okaért Szent Albertel méne Lengyel-Országban: az hol Gneznei nagy Erseksége, gondos tiszte, sulyos terhe, számos Esztendőig, ereje 's élete fot-táig viseléséből ki fáradván, adá ki bóldogúl lelkét az örök nyúgodalomra,

ra, és előbbi fáradtságival szerzett érdeme jutalmára az örök-bóldogság.

*Inchoffer ad an. 988. Bollandum 23.
Aprilis föl. 197.*

Szent

Szent Bonifacius Mátyr, Szent
Mártoni Apátúr Magyar-
Országban.

Bonifacius, Aſtricusnak, az-után Kalocſai Erſeknek, először Cseh Orzági Breunoviában; az-után Sz. Mártonnál, Magyar-Országban Szerzetesnek tanítványa; végre mikor ſzent Mártoni Apáturfágáról Püſpökſégre vitétt volna Aſtricus, ennek helyében Apátúr vólt, ſzent Bonifacius. Nem ſoká lehe- te nyúgodni a' Klaſtromi kívánt Szerzetes csendeſſégben Bonifaciusnak: mert mikor ſzent Iſtván Király Iſtentül fel-indítatván, égő buzgóſággal el-tökéllette volna magában, hogy egész Magyar-Orſzágot a' Kriſtus Hitire meg-térítſe: Bonifaciust ki-vévén a' Klaſtromból, nagyobb, és tágasb mezőt mutatván a' lelkek meg-térítéſére. Elég vólt a' prédát mutatni Bonifaciusnak,
nem

nem kívántatott arra nógatás néki, ki a' Klaſtromból kezdé ide 's tova fáradozni, a' vad pogányokat fel-vadászni; és a' Kriſtus aklában kénſzeríteni. Azt pedig nem csak Magyar-Országban; hanem értvén hogy az ő kedves Meſtere ſzent Albert, Pruiſiában az igaz Hitért vérét ontván, fel-öltözött vólt a' Mátyróſágnak Kriſtus drága ſzent vérével fejerítettett ruhájában; ő-is mint Meſterét követni kívánó tanítvány, annak nyomdokán kereſte, 's fel-is találta úttyát, és módgyát a' Mátyromlágnak: Mert midőn látná, s' igen keſerveſſen, és fájdalmatlan érze- né a' Pokolbéli ördög, hogy Bonifacius a' Pokol torkából annyi lelket vonna-ki, a' mennyit az üdvözítő hitre, 's kereſtyénſégre térítettene; a' vad pogányoknak némely ſzilajabbát reá dühöſítvén, mikor a' ſzent Evangeliomot prédikállaná, először meg-vetteté; mint ſült
K bo-

bolond nevelteték, csúfoltaték hal-
gatóitúl, és midőn azzal a' buzgó taní-
tástúl meg nem szűnne, kardal vá-
gattaték főben, és esék halálos sebben;
mellyben noha nem mindgyárt hala
szörnyű halállal; de annak hoszasbb
fájdalmiban kiadván a' lelkét, érdem-
lette 's vette a' Mátyromságnak piros
vérével festett meg-hervadhatatlan
núl örökké fennlő Koronáját, attúl az
igaz Birótúl, a' kire mutatott Szent
Pál, mikor magáról szólván mondot-
ta: *Bonum certamen certavi, cursum
consummavi, fidem servavi, de cetero re-
posita est mihi corona justitiae; quam reddet
mihi in illa die, justus Judex: jó harczot
harczoltam, a' fűtást el-végeztem, a' hi-
tet meg-tartottā; végezetre el-tétetett
nékem az igazságnak Koronája; mel-
lyet meg-ád nékem az Urama' na-
pon, az igaz Bíró.*

2. Tim. 4. 7.

Char-

*Chartuclum in vita S. Stephani Regis.
Inchoffer ad an. 1007. Bonfinius de
reb. Hung. Dec. 2. L. 1.*

K 2

Ból

Bóldog Sádog Mátyr, Szent
Domonkos Szerzetéből:

SAdog, Szent Domonkos tanítványa: ugyan túle Magyar-Országban el-terjett Isten szőlőjének mívelésére rendeltetett; hol, midőn azon Szerzetbéli Szent Pállal, ki Magyar Nemzetből volt, ezen Országnek első határit érte volna, és étszakán szent Szerzetének e' földön szerencsés kiterjesztéséért aétatosabban imádkoznék, azomban nagy fel-fuvalkodott ördögök seregét látá, magok között óhajta fokkal panaszkodván, ő néki pedig ezt hallotta mondatni: Jaj nekünk, sígasságunktól meg-fosztattunk, mivel hogy ezen lakó helyünkben ki-üzni jöttetek. Továbbá ezen látással fel-gerjedvén Sádog, újab bátorságot magának nagyobbaknak el-követésére yett, és vigyázásokkal, könyörgésével, testének sanyargatásával, bőjtölé-

tölésekkel, szorgalmatos imádsággal az irgalmas Istent segítségére hitta. Azóban midőn *Catechesis*nek mind közönséges, 's mind magá-való gyülekezetnek tanításában; óltári szentségnek szolgáltatásában, más egyéb aétatos lelkeknek üdvösséges cselekedetiben; magának és köz népnek elő menetelében, számos Esztendeig erőssen fáradzott volna, Isten engedelmeiből fáradtságának bőv jutalmát nyerte, mert sokakat a' Krisztus hitére térített volt. Mellyel örömeft magát nagyobb fáradtságra rendelé: Magyar-Országból Lengyel-Országban ment, az hol gondolattya ellen Szanderoniában Klastrombelieknek elől-járójává tétett. Negyven-nyolczat azon Szerzetesek-közzül lelki dolgokban annyira tanított, hogy mint Atya, jobban mindeniknek fogyatkozására, hogy sem magájára szorgalmatoskodnék. Végezetre, Ezer két-száz, hat-

vanodik Esztendőben, midőn a' Tá-
társágnak reá rohanásátúl el-tapodta-
tott volna, és halála óráján JESUS
MARIAHOZ fohászzkodási között, az
idegen Nemzetnek fegyverétül meg-
öltetett, 's így dúcsósséges halálát
el-nyerte. Jól lehet hogy most-is
maradékinál fenn vagyon halhatatlan
emlekezete, de kiváltképpen Szando-
míriában Szent Jakab-Havának máso-
dik napján, ezen Mátyrtnak Eszten-
dőbéli ünnepe nagy aétatossággal
népnek öszve-gyűlésevel tisz-
teltetik.

*Élete vagyon Ferrarius Sigmondnál p. 1.
c. 3. Steill. Frideriknél in Ephemer.
Domipici &c.*

Ból.

Bóldog Berthold, Szent Ferencz
Szerzetéből.

Berthold, Rátisbonában született
Iffiú, szent élete, Mesterének eg-
gyütt lakásával: úgy-mint Bóldog Dá-
viddal, annyira a' jószágos cseleked-
tekben elől-ment, hogy magához vett
Szent Lelket bátorságosabban meg-
tarthatná, Szent Ferencz Szerzetét
követni választotta. Olly kedves
vált mondasíban, hogy ékessen szól-
lásival, mint egy szerelemre gerjesztő
étetővel vonta magához halgatóit.
Sokan vannak, kik azt mondgyák,
hogy hatvan ezeren, mások pedig
száz-ezeren lettek volna prédikállásá-
nak figyelmezői. Történt pedig
midőn egy néminémű bűnnek mi-
váltat erősebben szorongatná, mel-
lyel egy Afzszonyi-állat terhes lévén,
a' sokaság között meg-halván, el-eset-
t volna; de azontúl parancsolá a' kölség-
nek,

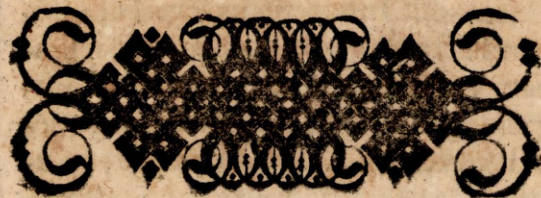
K 4

nek, hogy érette imádkoznának ; és
míglén prédikállana, életére vízfőza
térven, csudálatos dolgokat beszélt;
tudni-illik hogy: azon szempillantás-
ban hatvan ezer lelket, Isten ítillő izé-
ki előtt látot volna állani; mert an-
nyin holtak meg e' vilagnak sok féle
történetiből: kik közül csak egy mēt
egyenessen Menyországban; hárman
Purgatórium tűzére rendeltettek, a'
többi pedig mind el-kárhoztak. Ezzel
újjab alkalmatosságot kapván a' bű-
nöknek úndokfági magyarázattyára;
mellyel halgatóinak nagy hasznot
hajtott. Ne talántán Istentől néki a-
datott tudomány egy Városban, vagy
csak egy Tartománynak határi kő-
zött szoríttatnék őszve, más idegen
Országoknak-is hasznára, ezen ékes-
sen szóllásnak mi voltát ismértetni a-
karta. Illendőképpen buzgótságának
el-tökéllet akarattyával, Magyar-Or-
szágban jött, hol sokat azok között,
kik

kik a' Kúnoktól hamiságra csalattat-
tak, az Isten aklában vízfőza hozott:
Szóllása mint egy fáklya éget, beszél-
lése magokban meg-átalkodtaknak
meg-térefére serény, és hasznos vólt.
Több féle csudákkal halálát az Isten
tündököltette ; ki 1272 - Esztendő-
ben, Karácson - Havának 13 - napján
Ratisbonában holt meg, 's ugyan
ottan el-is temettetett.

*Emlekezik életéről Raderus in Bav: S:
fol. 153.*

Thomafius Szent Péter, Carmelita, Magyar-Országban Apostoli követ.

Thomafius Péter, a' Karmeliták Szerzetének nagy világossága, homályos nemből születvén Aquitaniában, házonként kérefgetésével táplálta életét; de mély elméjének gyakorlásával öly elő-menetelt nyert a' tanulásban, hogy a' Karmelum hegyéről eredet Bódogfágos Szűz Mária Szerzetében bé-fogadtatván, a' Philósophiát, és Theológiát sok Esztendő-kig tanítványinak nagy hasznával tanította; melly oktatáláért, melly nagy szentféggel benne őszve foglalva vala, Harmadik Innocentius Pápától elsőben Pactai Püspökségre, melly Siciliában vagyon, és az-után Koronai Püspökségre, és így érdemi nagyobra nevelkedvén, Krétai Erleléségre, és utól-

tólyára Constantinopoli Pátriárkaságra fel-emeltetett; és ugyan azokközbe külömb-féle követésegekbe elküldetett a' Királyokhoz, és Herczegekhez: kik között a' Magyar-Ország első Lajos Királyhoz-is el-rendeltetett, hogy az Hadakozást, melly a' Magyarok, és Velenczések-között támadott, le-csillapítaná, és azt le-csillapitván, azoknak íziveket a' szent Földnek meg-vételére fel-gyullasztaná, mellynek okáért Budára jött. Bé érkezhvén a' Királyi Városban, Lajos Királytól nagy kedvessen fogadtatott, és követését a' Király csendessen meghalgatta, és hathatós beszédével azon Királytól meg-is nyerte, hogy a' Velenczések-ellen őszve gyűjtöt hadát, fegyverét, és haragját az Anyaszent-egyháznak ellenségi-ellen fordítaná. E' végre a' Velenczéseknek tíz Esztendeig-való békeiséget-is ajánla, az Apostoli követnek Péternek kezén meg-

meg-csküdvén, hogy Hadait a' Velenczések földére bé nem vezeti, és az Apostoli követül Pétertül, Apostoli hatalommal, és méltósággal azon Hadi készületnek fő Vezérévé választván, a' Szent Keresztnek Zászlóját elvette. De a' Velenczések a' békességnek állapotit meg-vetették; mely dolognak történetén Péter igen meg-ízomorodott, és a' Velenczések hadakozásának szerencsétlenségét meg-jövendölte; mert a' Magyarok, Péter könyörgési által meg-ígíttetének, Jadra Városát meg-vették, és a' Velenczések Táborát meg-vervén, egész Dalmátiát viszfza vették. Követtségét ekképpen végezvén Péter, Romában viszfza ment, és sok jólagos cselekedeti-után, melyeket az Anyaszentegyházért cselekedet, minek-utánna Alexandria a' Töröktül viszfza vétett volna, sok munkáinak, és fáradtságának véget vetett.

Bollandus Bóldog. Ájssz. Hav. 29. napján.

Bóldog Dominik János, Apostoli követ, Budán múlt-ki a' világból:

Dominik Jánosnak Hazája volt Florentia, ki a' Szent Domonkos Szerzetéből-való Szerzetes, Ragusai Szentegyháznak fő Tiszt, és a' Római Anyaszent-egyháznak Méltóságos Kárdinállya, életének nagyobb részét Magyar-Országban töltötte-el, mert tizenkettődik Gergely Pápátul, Magyar-Országi Sigmond Királyhoz, a' keresztyén Hitnek őltalmazásáért, és buzgó szeretetért, látván őtet nagy okossággal, és hadi erősségnek dicsőségével lenni, kétszer követtségben elküldött; ki az Anyaszentegyháznak dolgaiban nagy alkalmatossággal, és hasonló szerencsével mundálkodott: olly nagy böcsületben, és méltóságban volt a' Királynál, hogy őtet belső ritkos

kos tanácsában-is maga mellet lenni kívánná; és minden titkos dolgokat véleközlene. Nem kisebb böcsülete vala néki a' Fő Rendeknél-is, mert őtet ki-ki maga igények szó-fzöllóját tisztelte. Innét, hogy-ha vagy Törvények szereztetnének, vagy magyaráztatnának, vagy pörlődések csillapítatnának, vagy zenebona, és zuzavar indítók csendesítetnének, vagy üdvességes tanácsok adatnának a' kösfégnek, fő-képpen a' Keresztyén hitnek nevelkedésére, semmi elme annál nagyobb, és foganatosb nem vala. Melly természetnek, és malasztanak ajándékit látván benne a' Király, kérte a' Szentféges Pápát, hogy ne fosztaná-meg Magyar-Országot olly nagy jótúl; hanem néki hadná Jánost az újjónnán támodott eretnekiségnek ki-törlésére. János azért ezt halván, Budára, az Országnek fő Városában méne, hogy azt az igaz Hitben meg-tarttaná,

taná; tudván, hogy-ha az Országnek feje egészséges lenne, a' más tagjai-is egészszen meg-maradnának: véghez-is vitte mind a' kettőt mind addig; míg életének végét el-közelgetni nem érzette, mellyet meg-érezvén, mint-ha már a' közönséges dolgoktól meg-szabadúlt volna, magát egészen imádfágokban, és böjtölésekben foglalta. Hideg-lelésben esvén, a' Magyar-Országai környül-álló fő-fő Rendei köny-hullatási között, az egész Várasbelieknek nagy fájdalmára mint egy édes álomtól el-nyomatván, bódogul ki-múlt e' világbul: Karácso Havának hetedik napján 1418-Esz-tendőben. Az ő teste nagy pompával, a' minémőt olly Férfinak méltósága meg-érdemlett, és mindeneknek hozzá-való szeretete kívánt, el-temetett, és sok csuda-tételekkel megvilágosittatott.

Arta életét Sigis. Ferr. p. 2. l. 1. c. 26. usq. ad 45. Bollandus in bist. Eccl. Szent

Szent Capistránus János, Szent
Ferencz Szerzetéből, Magyar-
Ország Apostola.

SAmnites, Olasz Országi népek Né-
zettségéből származott Capistrá-
nus János, Szent Ferencz Szerzeti-
nek Szerzetese, szentül töltött élete
napjaival, és Istenes beszédének bőv-
ségével híres, és nevezetes, a' Török
pogányságnak Constántinopoly fel-
adása-után, az Anyaszentegyház épen
meg-tartásában szorgalmaskodó
Callisto harmadik Pápátul el-külde-
tett; hogy szent intéssel, a' Szent
Kereszt Zászlója-alatt fizetés-nélkül
vitézkedő népet, utolsó veszedelem-
ben-lévő Magyar-Ország óltalmazá-
sára bátorítaná, és biztatná. El-mé-
ne ő, és hivatalya-szerént sokakat Sz.
Kereszt jelével meg-jegyzetteket, a'
Török pogányságnak Magyar-Or-
szág-

szágból, sőt egész Európából-való ki-
irtására, őszve gyűjtött Bécsben, At-
tya halála-után született László Ma-
gyar-Országi Király, Udvarában lévő
Corvinus Jánossal meg-eggyezett, a'
kitül Magyar-Országban vitetett, és
ott-is számos vitézeket Szent Kereszt
jele-alá gyűjtött, kiknek közönséges
szűkségek könnyebbitésére Városon-
ként Hadi költséget szerzett. Lan-
dor Fejér-vár bástyáit rongáló Maho-
metnek, Corvinus Jánossal ellene állot
Capistranus, ki a' Szent Keresztet meg-
őlelvén, leg elsőben-is Isten nevének
segítségül hívásával, és Vitézinek a'
kereszttyénység örökös meg-esküött el-
lenlége ellen, szívek fel-gyuladásával,
noha sokkal kevesebb számmal, a' ke-
vély ellenségnek Táborát meg-űrtöt-
te, és mindenek csudájára az hatalmas
ellenség meg-győzöttetek, és el-ta-
podtatek, húszon-négy óráig tartott
harcz-után; a' Városból, és Bástyak-

rul, mellyeket már maga hatalma alá
 hajtott vólt, győződelmessen ki-űze-
 ték, Táborátúl meg-fosztaték, és el-
 futamodtaték. Melly csudálatos
 győződelemnek emlekezetére Ur-
 színe változása ünnepe napja a' Pápá-
 tól rendeltetett. De hamar a' Vár-
 nak fel-szabadíttatása-után, sanyarú hi-
 deglelésben meg-hala Corvinus; ki-
 nek halálán bányodván Capistranus,
 soha az-után vigadni nem láttatott:
 maga-is rövid idő múlva őtet követ-
 vén; úgy-mint Mind-szent Havának
 huszon-harmadik napján 1456-Esz-
 tendőben ki-múla e' világból, és Sze-
 rem Vár-Megyében, kőzzel Ujlakhoz
 lévő szent Ferencz Templomában el-
 temtetett ez a' betegeknek orvossá,
 és sok csuda-tételekkel tündöklő Ca-
 pistranus; ki 1691-Eszkendőben a'
 Szentek köziben számlál-
 tatott.

Ir

Ir életéről Raderus in Bav. San. p. 1.
Vadinus Istvanfius L. 2. Bonfinius
Dec: 3. L. 8.

L₂

Ból-

Bóldog Picens Jakab, Szent
Ferencz Szerzetéből, Magyar-
Ország Apostola.

I Akab, Szent Ferencz Szerzetéből
való, és Capistranusnak a' Magyar-
Ország őltalmára fel-vállalt Szent Ha-
di készülétekben Hadi társa; midőn
Magyar-Ország felé azon szent kíván-
fágnak tellyes véghez vitelében fára-
doznának mind a' ketten, történt;
hogy midőn bizonyos Réven által
kölletvén evezni, Szerzeteknek ren-
delése-szerént, pénzből szűkölködné-
nek, és azért a' maga hasznos nyere-
fegét áfitó Révészről, által vitelekben
meg-vettetnének, ezek Istenben vet-
vén reménleget, és bizodalmokat,
a' sebesen folyó mély víznek nyug-
hatatlan habjaira terítvén palástyo-
kat, minden Hajós-mester-nélkül, az-
on Révésznek nem kevés csudájára,
és

és pirulására, szerencséslen a' parthoz
általjutottanak. Hogy már bóldog
emlekezetű Jakab Magyar-Országban
Corvinus János birodalma-alatt lett
vólna, a' Magyar népnek nagy szor-
galmatos, és szűnetlen-való munkájá-
val hasznos igyekezetit, 's-leg fő-kép-
pen a' keresztyén dolgoknak elő me-
netelét gyámolítani, gyenge hitűe-
ket erősíteni, tudatlanokat oktatni
áhétotta, úgy annyira, hogy minden
fáratlágos munkálkodása, vigasztaló
gyönyörűségnek láttatott. Melly-
nek buzgó cselekedetitől, az Elzter-
gami, és Kalocsai Ersek, Váradi, és Er-
delyi Püspökök fel-indittattanak, és
egyenlő akarattól Eugenius Pápanak,
Jakabról a' keresztyén dolgoknak
gyarapítása-irát, érdemes dicéretiert,
dicéretes cselekedetit magasztaló le-
velet küldöttének. Szent Capistra-
nus halála-után, újonnan nagyoblelki
dolgoknak munkáitól ő neki vállal

terheltettek ; de mind azokat-is annak segítségével, a' kinek dicséretit nevelte, úgy véghez vitte, hogy el-fáradhatatlan Magyar-Ország Apostolának számát bé-telYESÍTETTE; melynek hogy halála után-is használhasson, sok Klastromokat éppített, hogy azokban nevelkednének az Ország fiaiközzül, a' kik az üdvességes Hitnek örök-életre vezérő buzgófiágát nyerhetnék. Mellyeknek véghez-vitele után Olasz-Országban, az honnan jött vólt, visszsa ment, és Neapolisban életét-is véghez-vitte.

Irta életét Vadinus ad an. 1476. Bonfinius dec. 3. l. 8. fol. 511. ad an. 453.

Bóldog

Bóldog Eskándéli Maté, Magyar Remete, és Mátyr.

Budai Fő polgároknak egyike Eskándéli Máthé, Szent István Király Magyar-Országban hozta Evangeliom világánál, meg-ismérvén az igazságot, Jérusálembe méne szarándokúl, és ott nagy aétatofsággal meg-látogatván, és tisztelvén, a' Kristus járta Szent helyeket, a' Sion hegyétől nem meszse egy barlangban voná magát, és ott a' tájon való pusztaban egynéhány Esztendő t töltött Remete életben: míglen az Istennek Szent Lelke tüzetül fel-gyulladván fziye, égő kívánsággal vólt azon, hogy az igaz Istent másokkal-is meg-ismertethetné; s annak nagy jó-vóltát szertethetné. Ha hírét hallotta, magában firatta, hogy a' világ ízélén-váló meszse Országokra, és azokban lévő pogányfagra még bé nem hat-

L 4

hathatott volna az Evangeliom világossága, 's azért nem ismernék azok sem az Istent; sem a' kit ez a' mi váltáságunkért e' földre küldött, Atya nélkül, szűz Anyától születet Isten 's ember Ur Jésus Kristust. Minek-okaért el-tökéllé, 's végezé magában, hogy valamint 's valahogy lehetne, Indiában menne, az ott lévő nyomorúlt veszendő lelkeknek segítségekre, és a' pogányfág sötéttségéből ki vezetésekre; a' mint hogy el-is méne, 's mind addig jára, kele, míglen ezer 's több veszedelmek közt *Sianis* Országán által bé-jutna Sinában: az hol mind maga Istenes pelda adásával; és mind a' Szent Evangeliom, 's igaz hit prédikálásával; mind (a' mivel Isten őtet meg-áldotta vala) sok féle csudatételivel sokakat meg-téritett, és meg-térések-után, az igaz hitben annyira meg-erősített, hogy attúl semmi okkal, móddal el nem szakadnának, kész-

szab-

szebbek lévén el-vesztetni mindeneket mint meg-tagadni az egyszer meg-ismért keresztyéni igazságot; készszabek le-tenni életeket, mint meg-változtatni Mátétul tanult hiteket. Nem volt soha, a' mikor a' pogányokat oktatta, hogy a' Boldogságos szent Szűz Isten Annyát ne magasztalta volna: úgy-mint a' ki mivel az élő Isten Fiának édes Anyja, a' bűnökért bosszú-álló Isten előtt a' bűnösöknek esedező Közben-járója, 's együtt menynek, és Földnek Hatalmas Királynéja. Minek-utánna pedig hová tovább, 's napról napra el-híresednék az ő szentsege, melly mint a' Magneskő a' kemény vasat, úgy ő még az aczél szíveket-is magához vonná, és a' pogányfág Pópéitis a' vak sötéttségéből, az igaz Hitnek világosságára hozná: ezt ellenzván mások, kiket a' pogányfágban az Ördög, a' sötétségnek Attya éppen meg-vakított; ezek a' Sz.

L 5

után

után lefelkedvén, meg-őlek, és a' meg-
hervadhatatlan Koronának el-vé.
telére bocsáták
ötet.

Incheffer in Annal: Eccles: &c:

V E G E

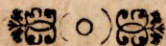
MUTA-

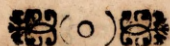
MUTATO TABLA.

Szent István, Első Magyar Király	pag. 1.
Bóldog Gisela, Szent István Első Ki- rály Házastársa:	5.
Szent Imre Herczeg.	8.
Remete Szent Gunthérus, Sz. István Király rokona.	11.
Bóldog Salomea, Colomannus Ma- gyar Király fiának Házastársa.	15.
Bóldog Beatrix, Második András Ki- rály Házastársa.	19.
Sz. Salamon, Magyar-Ország Kir.	22.
Sz. László Király.	25.
Sz. Hedvigis, szent Erőbet Magyar- Ország Király leánya atyafia.	29.
Sz. Gertrudis szűz, Sz. Hedvigis leá- nya.	32.
Sz. Erőbet, Portugallia Királynéja, kinek az Annya Magyar nemzet-	hő

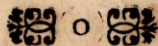

ből volt.	35.
Turingiai Sz. Ersébet Afiszony	38.
Bóldog Gertrudis szűz, Turingiai szent Ersébet leánya.	41.
Sz. Agnes szűz, Harmadik Béla Ma- gyar-Ország Király leánya.	44.
Bóldog Margit, Béla Magyar-Ország Király leánya.	47.
Bóldog Cunegundis, Házasszűz, Ból- dog Margit Nénnye.	50.
Bóldog szűz Ersébet, András Király leánya.	53.
Sz. Lajos, Tolosai Püspök, ötödik I- stván Király leányának, Máriának Fia.	57.
Sz. Margit, Scotusok Királynéja.	60.
Sz. Dávid, Scotia Királya, Magyar A- nyától született, Sz. Margit Fia.	63.
Sz. Colománnus, Scotiának Herczege, Magyar Anyától-való Sz. Margit Fia.	66.
Bóldog Ersébet Apácza szűz, ötödik István Király leánya.	70.
Sz. Ca-	

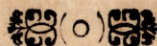

Sz. Casimirus, Magyar-Ország válaiz- tott Királya.	73.
Sz. Astricus, avagy Anastásius, Kalo- csai Püspök, és Ersek.	76.
Bóldog Sebestyén, Esztergami Első Ersek.	80.
Sz. Gellér, Csanádi Püspök.	84.
Sz. Buldus Mátyr, Egri Püspök.	88.
Sz. Beztertus Mátyr, Nyitrai Pü- spök.	91.
Bóldog Maurus, Pécsi Püspök.	94.
Bóldog Agoston, Zágrábi Püspök	97.
Sz. Pál, Magyar Nemzetből leg első Próvinciális a' Sz. Domonkos szerzetin lévő Barátoknak.	100.
Bóldog Eusébius, Esztergami Capta- lan-béli személy, és Remete. Sz. Pál szerzetinek első Próvinciális.	103.
Zorárd Sz. András, Trencsényi Reme- te.	106.
Sz. Benedek Mátyr, Trencsényi Re- mete.	110.
Bóldog Mauritius Csáki, Dominia- nus	

- nus. 113.
 Bóldog Buzadus Bánffi, Mártyr. 117.
 Bóldog Ilona szűz, Sz. Domonkos szerzetiből. 120.
 Bóldog Antal, Sz. Ferencz Szerzetének Harmadik rendiből 123.
 Bóldog János, Sz. Domonkos Szerzetéből, Magyar-Országban Provinciális, és az-után Bósnai Püspök 127
 Sz. Piligrinus, Laureacomí Püspök, Magyar-Ország Apostola. 131.
 Sz. Albert Püspök, Magyarok Apostola. 135.
 Sz. Gaudentius Püspök, Sz. Albert rokona, és Magyar-Orzági Apostoltársá. 140.
 Sz. Bonifacius Mártyr, Sz. Mártoni Apátur Magyar-Országban. 144.
 Bóldog Sádog Mártyr, Sz. Domonkos Szerzetéből. 148.
 Bóldog Berthold, szent Ferencz Szerzetéből. 151.
 Thomasius Sz. Péter, Carmelita, Magyar-

- gyar-Országban Apostoli követ. 154.
 Bóldog Dominik János, Apostoli követ, Budán múlt-ki a' világból. 157.
 Sz. Capistránus János, Sz. Ferencz szerzetéből, Magyar-Ország Apostola. 160.
 Bóldog Picénus Jakab, Sz. Ferencz szerzetéből, Magyar-Ország Apostola. 164.
 Bóldog Eskándéli Máthé, Magyar Remete és Mártyr. 167.

V E G E.

